

ARBEIDERNES FAGLIGE LANDSORGANISASJON

PROTOKOLL

OVER

FORHANDLINGENE VED
REPRESENTANTSKAPETS MØTE
I OSLO 19. OG 20. MAI 1952

REFERAT VED O. RODAHL

ARBEIDERNES AKTIETRYKKERI

OSLO 1952

ARBEIDERNES FAGLIGE LANDSORGANISASJON

PROTOKOLL

OVER

FORHANDLINGENE VED
REPRESENTANTSKAPETS MØTE
I OSLO 19. OG 20. MAI 1952

REFERAT VED O. RODAHL

ARBEIDERNES AKTIETRYKKERI

OSLO 1952

Saksregister.

Møtets åpning	5
Navnopprop	7
Vedtakelse av dagsorden	10
Forretningsorden	10
Konstituering	11
Beretning for året 1951	11
Regnskap for året 1951	13
Lønninger, dietter og erstatning for tapt arbeids- fortjeneste	14
Endringer i vedtektene for Fagorganisasjonens pensjons- kasse	19
Godkjennelse av ansettelse av 1 revisor ved Revisjons- kontoret	22
Den faglige situasjon	23
Retningslinjer for Tvistenemndas behandling av organi- sasjonstvister	48
Pris- og rasjonaliseringsloven	56
Norsk Statstjenestemannsforbunds tilslutning til Norsk Jernbaneforbund	71

Ankesaker:

Norsk Fengselstjenestemannsforbund — Norsk Tje- nestemannslag, vedrørende Berg Arbeidsskole ..	72
Norsk Treindustriarbeiderforbund — Norsk Byg- ningsindustriarbeiderforbund, vedrørende glass- sliperne i Drammen	72
Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund — Norsk Tre- industriarbeiderforbund, vedrørende A.s Moelven Brug	76
Sak vedrørende Samorganisasjonen i Møre og Roms- dal	82
Avslutning	83

Person- og taleregister.

Andersen, Alf, s. 72, 75, 76, 80.
Berg, Jens, s. 22.
Berntsen, Bernhard, s. 67, 70.
Birkeland, Peder, s. 71.
Furuskjegg, Karl, s. 13.
Gundersen, Ludvig, s. 22.
Hannestad, Fritz, s. 43.
Hauge, Gunnvald, s. 45, 68.
Hegg, Hans, s. 14, 20, 22.
Henriksen, Torbjørn, s. 54, 55.
Karlsen, Albert, s. 42.
Karlsen, Thv., s. 18, 46.
Larsson, Josef, s. 12, 78, 81.
Melby, Oluf, s. 82.
Mentsen, P., s. 33.
Nordahl, Konrad, s. 5, 11, 18, 23, 44, 55, 66, 69,
71, 82, 84.
Olsen, Arthur, s. 17.
Reuther, Victor, s. 54.
Rinke, Arthur, s. 12, 46.
Sjaastad, Gustav, s. 56, 70.
Stenklev, Edvard, s. 69.
Torkildsen, Emil, s. 14, 15, 18.
Torkildsen, Karsten, s. 79.
Volan, Elias, s. 12, 72, 79, 83.
Wivegh, John, s. 75.
Ødegaard, P., s. 11, 13, 17, 41, 71, 74, 76, 81.

Møtets åpning.

Landsorganisasjonens representantskap trådte sammen til møte i den store sal i Folkets Hus, Oslo, mandag 19. mai 1952, kl. 10.00.

Landsorganisasjonens formann, Konrad Nordahl, ønsket representantene vel møtt og holdt deretter denne minnetale:

Siden siste møte i Landsorganisasjonens representantskap er vår gode, gamle veteran Olaf Kringen gått vekk. Han døde 5. oktober 1951. Han var opprinnelig tømmerhogger og fløter i sin hjembygd i Gudbrandsdalen og dro 20 år gammel til Amerika. Der hadde han forskjellig arbeid om sommeren og studerte om vinteren. Han tok bl. a. lærereksamen og var en tid lærer. Senere gikk han over i journalistikken og kom tilbake til Norge i 1897 og ble ansatt som redaktør av Sosialdemokraten. Gjennom et langt liv var han knyttet til Sosialdemokraten og senere Arbeiderbladet — dels som redaktør eller medarbeider. Kringen skrev en rekke sosialistiske skrifter og mange av bevegelsens sanger, hvorav enkelte synges den dag i dag. Han var også korrespondent for den utenlandske presse.

Selv om Olav Kringen i første rekke var knyttet til den politiske del av arbeiderbevegelsen, var han også vel kjent og han gjorde en stor innsats innenfor fagorganisasjonen. Han var i vår bevegelses barndom både Landsorganisasjonens og forbundenes konsulent i internasjonale spørsmål, og deltok som tolk og rådgiver på en rekke innenlandske og utenlandske kongresser.

Johan Nygaardsvold døde den 13. mars 1952, 73 år gammel. Hans liv og virksomhet er så vel kjent av alle at det ikke er nødvendig for meg å gå nærmere inn på det ved denne leilighet. Etter at han kom tilbake fra sitt Amerika-opphold ble han fagorganisert i 1909 og opprettholdt under skiftende forhold sitt medlemskap i Norsk Transportarbeiderforbund til sin død. Han ble første gang valgt til stortingsmann i 1915 og ble gjenvalgt i alle år til han frasa seg gjenvalg i 1949. Han var landbruks-

minister i Hornsruds regjering, samme år ble han lagtingspresident og var stortingspresident i 1935 da han ble statsminister. Han lot seg ikke bevege til å fortsette i regjeringen etter at han var kommet tilbake til landet i 1945.

Alfred Aakermann døde 3. mai 1952, 66 år gammel. Han var født i Porsgrunn og begynte allerede som ung gutt journalistisk arbeid. Han reiste til Amerika hvor han i flere år var medarbeider i «Skandinavi» i Chicago. I 1914 kom han tilbake til Norge og var deretter i alle år knyttet til den norske arbeiderpresse. I mange år var han knyttet til Landsorganisasjonen som teknisk og journalistisk medarbeider i Landsorganisasjonens meddelelsesblad og han var også mye benyttet som generalsekretær på forbundenes landsmøter — således var han i 30 år Norsk Jernbaneforbunds faste representant. Han var en særpreget personlighet, et uvanlig flittig og pålitelig arbeidsmenneske.

Alle disse tre jeg her har nevnt har gjort en stor innsats i brytningsårene og også senere framover i norsk arbeiderbevegelse. Derfor vil vi minnes dem, og lyse fred over deres minne.

Talen ble påhørt stående.

Siden vi sist holdt representantskapsmøte har vi hatt statsministerskifte. Jeg tror jeg kan si at vi alle sammen beklaget at Gerhardsen forlot oss som statsminister. Vi satte veldig pris på ham, men jeg er overbevist om at han er lykkelig over å kunne slippe å være statsminister lengere. Men landet skal jo ha en statsminister, og vi var så heldig å få Oscar Torp. Vi har den glede å ha ham blant oss i dag. Han er så vel kjent innen fagorganisasjonen at det er unødvendig for meg å presentere ham for dere. Han har deltatt på de fleste kongresser. Vi hadde et utmerket samarbeid med Gerhardsen alle de vanskelige årene han var statsminister. Jeg føler meg overbevist om at vi skal få det samme gode samarbeid med Oskar Torp. Jeg er sikker på at jeg har representantskapet med meg når jeg ønsker ham hell og lykke i den store og viktige gjerning som landets statsminister.

Representantskapet ga sin tilslutning med akklamasjon.

Nordahl opplyste at sekretariatet hadde tillatt seg å innby representantskapet til en beskjeden lunsj tirsdag kl. 13 på Hotell Viking. Grunnen til det er at Landsorganisasjonen har rundet et medlemstall på 500 000.

Navneopprop.

Landsorganisasjonens nestformann, Parelius Mentsen, foretok deretter navneopprop. Følgende representanter var til stede: Arbeiderpartiets Presseforbund: Per Haraldsson, Oslo.

Norsk Arbeidsmandsforbund: Albert Karlsen, Oslo, Thorleif Ørsal, Sunndalsøra, Bernhard Reines, Halsøy i Vefsen, Jorulf Haugli, Slitu st., Øystein Larsen, Foldal.

Norsk Baker- og Konditorforbund: Johan B. Magnussen, Oslo, Nils Hovland, Bergen.

Norsk Bekledningsarbeiderforbund: Witalis Andersen, Oslo, Rudolf Eriksen, Oslo, Konrad Hjørnevik, Bergen, fru Hanna Ruud, Drammen.

Norsk Bokbinder- og Kartonnasjearbeiderforbund: H. Skoglund.

Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund: Emil Reiersen, Oslo, Arne Rønning, Oslo, Lars Jansen, Bergen, Bjarne Berg, Trondheim, Olav Olsen, Mosby pr. Kristiansand S.

Norsk Centralforening for Boktrykkere: Reidar Langås, Oslo, Halfdan Wigaard, Oslo.

Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund: Ludvig Gunderesen, Oslo, Bjarne Klafstad, Oslo.

Norsk Fengselstjenestemannsforbund: Øivind Engebretsen, Oslo.

Norsk Gullsmedarbeiderforbund: H. Lindahl, Oslo.

Norges Handels- og Kontorfunksjonærs Forbund: Johan Moksnes, Oslo, Peder Birkeland, Oslo, Ørnulf Norøy, Trondheim, A. Kongerø, Bergen, Ruth Svendsen, Porsgrunn.

Norsk Hotell- og Restaurantarbeiderforbund: Eivind Strømmen, Oslo, Sigurd Johansen, Oslo.

Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund: Håkon Hansen, Frøstad, Bernhard Foss, Kongsberg, Ragnvald Andersen, Bergen, Leon Johansen, Harstad, Finn Ellingsen, Kr.sand S.

Norsk Jernbaneforbund: O. Vollum, Oslo, Emil Edvardsen, Oslo, W. S. Engen, Hop pr. Bergen, Axel Nilsen, Trondheim, Karsten Hansen, Oslo.

Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund: Kristoffer Jakobsen, Sauda, Johs. P. Løkke, Notodden, Harald E. Olsen, Agnes pr. Stavern, Olav Varberg, Alvik i Hardanger, Leif Andresen, Oslo.

Norsk Kjøttindustriarb.forbund: Helmer Karlsson, Oslo.

Norsk Kommuneforbund: Arthur Karlsen, Oslo, Fredrik

Jensen, Oslo, K. Madsen, Bergen, Sverre Eggen, Trondheim, Kåre Furuskjegg.

Norsk Lokomotivmannsforbund: Mathias Heggstad, Oslo.

Norsk Losforbund: Wilhelm Sundsvik, Tr.heim.

Det norske maskinistforb.: Johs. E. Johansen, Oslo, Bjarne Bjerke, Oslo.

Norsk Murerforbund: Thorleif Andresen, Oslo.

Norsk Musikerforbund: Rolf Gamleng, Oslo.

Norsk Nærings- og Nydelsesmiddelarbeiderforbund: Erling Frogner, Oslo, Nils Nilsen, Oslo, Sigvard Sjursen, Bergen, Hans Andreassen, Fr.stad, Thorvald Egeland, Stavanger.

Norsk Papirindustriarbeiderforbund: Otto Johansen, Sarpsborg, Arvid Nebell, Svelvik, Andreas Kristensen, Ulefoss, Ludvig Johansen, Rena, Kåre Pehrson, Oslo.

Norsk Politiforbund: H. H. Bakkane, Oslo.

Postfolkenes Fellesforbund: Eilif Eriksen, Oslo.

Det Norske Postmannslaget: Egil Hasmann.

Norsk Sjømannsforbund: Gunvald Hauge, Oslo, Bendik Øyan, Oslo, Joachim Dahl, Bergen, Karl Oshaug, Stavanger, Knut Knudsen, Narvik.

Norsk Skinn- og Lærarbeiderforbund: Axel Erichsen, Oslo.

Norsk Skog- og Landarbeiderforbund: Hans Ruud, Oslo, Ole Røset, Steinkjer, Klaus Kjelsrud, Oslo, Ivar Fossberg, Blaker, Gunnar Teigen, Sylling.

Norsk Skotøyarbeiderforbund: Anton Andresen, Oslo.

Norsk Stenindustriarbeiderforbund: Walther Broe, Oslo.

Norsk Tekstilarbeiderforbund: Olav Bruvik, Oslo, Konstanse Johansen, Kjelsås, Bjarne Larsen, Dale.

Norsk Telegraf- og Telefonforbund: Tormod Halvorsen, Oslo, Wilhelm Østgård Hansen, Harstad, Harald Fondevik, Oslo.

Norsk Tjenestemannslag: Thv. Karlsen, Oslo.

Norsk Transportarbeiderforbund: Salomon Hanssen, Bodø, John Christiansen, Tr.heim, Jan Johnsen, Buøy, Stavanger, Arthur Rinke, Bergen, Wilhelm Olsen, Oslo.

Norsk Treindustriarbeiderforbund: P. Ødegaard, Oslo, Einar Skarstein, Syfteland.

Norsk Tobakkarbeiderforbund: Otter Boberg, Oslo.

Norsk Tolltjenestemannsforbund: Jens Dahl, Oslo.

Norsk Forbund for Arbeidsledere og Tekniske Funksjonærer: Fritz Hannestad, Oslo.

Akershus faglige Samorganisasjon: Erling Olsen, Oslo.

Aust-Agder faglige Samorganisasjon: Erling Dahlen, Arendal.

Bergen og Fylkenes faglige Samorganisasjon: Bernhard Berntsen, Bergen, Olaf Sæther, Ytre Arne, Matias Osland, Høyanger.

Buskerud faglige Samorganisasjon: Nils N. Sandli, Drammen.

Finnmark faglige Samorganisasjon: Edv. Simonsen, Hammerfest.

Hedmark faglige Samorganisasjon: Arnljot Johnstad, Hammar.

Møre og Romsdal faglige Samorganisasjon: Oluf Melby, Kristiansund N.

Nordland faglige Samorganisasjon: Nils Hillestad, Mo i Rana.

Oppland faglige Samorganisasjon: Martin Haugen, Gjøvik.

Oslo faglige Samorganisasjon: Kåre Hansen, Oslo.

Rogaland faglige Samorganisasjon: Adolf Olsen, Stavanger.

Sørlandets faglige Samorganisasjon: Salve Salvesen, Kristiansand S.

Telemark faglige Samorganisasjon: Th. Hanæs, Skien.

Troms faglige Samorganisasjon: Alf Olsen, Tromsø.

Trøndelag faglige Samorganisasjon: Per Johansen, Namsos, Arne Forseth, Trondheim.

Vestfold faglige Samorganisasjon: Arthur J. Olsen, Tønsberg.

Østfold faglige Samorganisasjon: Oscar Lauritzen, Sarpsborg.

Fra Sekretariatet: Konrad Nordahl, Oslo, P. Mentsen, Oslo, Hans Hegg, Oslo, Elias Volan, Oslo, Chr. Henriksen, Oslo, John Wivegh, Oslo, Alfred Nilsen, Oslo, Marius Trana, Oslo, Josef Larsson, Oslo, Karsten Torkildsen, Oslo, Torbjørn Henriksen, Oslo, Ingv. Haugen, Oslo, Alfred Ljøner, Oslo, Leif S. Olsen, Oslo, Edv. Stenklev, Oslo, Alfred Andersen, Oslo, (Andersen er varamann for de valte tillitsmenn), Lars Evensen, Oslo. V a r a m e n n : Emil Torkildsen, Oslo, Bjarne Dahlberg, Oslo.

Revisjonsutvalget: Johan Didriksen, Oslo, Torjus Graver.

Fra administrasjonen: Jens Berg, Paul Engstad, fru Nyberg, Alfr. Skar, Kjell Holter, Egil Ahlsen, B. Gustav Sjaastad, Arne Kr. Medby, Gunnar Ousland.

Gjester: statsminister Oskar Torp, statsråd Ulrik Olsen, Ester Samuelsen, Andreas Mørk, Axel Zachariassen, Einar Gerhardsen, Trygve Bratteli, Håkon Lie, Martin Tranmæl, Mr. Martinson, Mr. Reuther.

Vedtakelse av dagsorden.

Følgende forslag til dagsorden ble referert og vedtatt:

1. Vedtakelse av forretningsorden og dagsorden.
 2. Beretning for året 1951.
 3. Regnskap for året 1951.
 4. Lønninger, dietter og erstatning for tapt arbeidsfortjeneste.
 5. Endringer i vedtektene for Fagorganisasjonens pensjonskasse.
 6. Godkjenning på ansettelse av 1 revisor ved Revisjonskontoret.
 7. Den faglige situasjon.
 8. Pris- og rasjonaliseringsloven.
 9. Organisasjonsspørsmål.
 - a) Retningslinjer for Tvistenemndas behandling av organisasjonstvister.
 - b) Norges Stasjonsmestersforbunds tilslutning til Norsk Jernbaneforbund.
- Ankesaker.
- c) Norsk Fengselstjenestemannsforbund — Norsk Tjenestemannslag, vedrørende Berg Arbeidsskole.
 - d) Norsk Treindustriarbeiderforbund — Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund, vedrørende glassliperne i Drammen.
 - e) Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund — Norsk Treindustriarbeiderforbund, vedrørende A.s Moelven Brug.

Forretningsorden.

Følgende forretningsorden ble vedtatt:

1. Møtets forhandlinger er ikke offentlige. Meddelelser til pressen skjer kun ved L.O.'s Presse- og Informasjonskontor.
2. Ingen har rett til å få ordet mer enn 2 ganger i samme sak. Unntatt fra innledningsforedraget begrenses taletiden til 10 minutter første og 5 minutter annen gang. Til forretningsordenen gis ordet bare 1 gang og høyst et minutt for hver

sak. For øvrig kan det stilles forslag til ytterligere tidsbegrensning og strek med de inntegnede talere.

3. Forslag innleveres skriftlig og undertegnet med vedkommendes navn. Intet nytt forslag kan tas opp etter at det er besluttet satt strek med de inntegnede talere. Forslag som ingen forbindelse har med de på dagsordenen oppsatte saker, kan ikke behandles.
 4. Alle vedtak skjer med alminnelig flertall. I tvilstilfelle eller når 10 representanter forlanger det, foregår avstemningen ved navneopprop.
 5. I protokollen innføres bare forslagene og avstemningene, samt de fattede beslutninger. Protokollen oppleses ved hvert møtes begynnelse og for siste møte ved dets avslutning.
- Arbeidstiden settes fra kl. 9.30—13.00 og fra kl. 15.00—18.30.

KONSTITUERING

Til dirigenter ble valt Torbjørn Henriksen, Oslo, og Bernhard Berntsen, Bergen.

Til sekretærer ble valt Bjarne Dahlberg, Oslo, og Alf Olsen, Tromsø.

Dagsordenens punkt 2:

Beretning for året 1951.

Torbjørn Henriksen inntok dirigentplassen og man gikk over til behandling av beretningen for 1951 som er trykt og som var lagt fram for representantene. Det var ingen innvending mot dirigentens forslag om at han bare skulle lese titlene på hvert avsnitt i beretningen.

P. Ødegaard: (Om internasjonale forbindelser på s. 19 i beretningen). Når det gjelder de internasjonale forbindelser synes jeg beretningen er en del innsnevret. Vi har vel interesse av å vite en del mer om hvem som har representert oss her og der, og hva dagsordenen har gått ut på. Jeg vil henstille til Landsorganisasjonen at man ved senere tilfeller tar med de viktigste sakene som er behandlet og de vedtak som er gjort. Saker av internasjonal karakter har kanskje større interesse nå enn noen gang ellers.

Konrad Nordahl: Det er lenge siden det har vært så mye i noen beretning om internasjonale forbindelser som i denne.

Både når det gjelder kongresser og det internasjonale arbeidsbyrå. Dessuten er foredrag og resolusjoner i stor utstrekning oversatt og sendt rundt til forbundene. Jeg tror derfor vi har viet spørsmålet internasjonale forbindelser langt større plass i år enn noen gang tidligere.

Arthur Rinke: (Om tvistenemnda på s. 37). Når det gjelder en tvist om arbeidsområder hvor N.N.N. ble tilkjent at de skulle overta det losse- og lastearbeid som var utført ved Tou Mølle, så synes jeg tvistenemndas avgjørelse kommer i strid med tidligere avgjørelser ved Hegrenes Valsemølle, Bergen. Jeg skylder å gjøre oppmerksom på at det er forskjell på disse to ved at Tou Mølle ligger utenom havneområdet, mens Hegrenes ligger innenfor. Som man ser av domsslutningen overføres losse- og lastearbeiderne fra Transportarbeiderforbundets avdeling i Stavanger til N.N.N.'s avdeling ved Tou Mølle osv. Avgjørelsen fra 1949 sier: «N.N.N. er enig i at arbeidet prinsipielt tilhører losse- og lastearbeidere, men hevder at hvis de skal overdras til dem, blir resultatet at to eller fire mann som nå arbeider som reservemannskaper ved møllen, vil bli sagt opp av bedriften». Jeg synes disse to avgjørelsene står i så sterk strid med hverandre, at jeg gjerne vil høre hvordan man er kommet til så vidt forskjellig konklusjon.

Elias Volan: Hvis en ser tilbake til kongressens vedtak i 1923 vil en finne at ved bedrifter som ligger langt utenfor byene eller havneområdene skal transportarbeiderne stå tilsluttet sin industriorganisasjon. Tou Mølle ligger mange mil utenfor Stavanger. Vi har et liknende forhold i nærheten av Oslo, nemlig Slemmestad Sementfabrikk. Transportarbeiderne der står tilsluttet Kjemisk Forbund. Jeg vil gjenta at kongressen har bestemt at ved de selvstendige industribedrifter som ligger langt utenfor et havneområde, skal transportarbeiderne tilhøre vedkommende industriforbund. Det er gjennomført over alt, jeg kan nevne bedriftene i Sauda, Odda osv., osv. Tvistenemnda har ingen adgang til å forandre kongressens vedtak.

Dirigenten: På side 57 står det «Berg Arbeidskontor». Det skal være Berg Arbeidsskole.

Josef Larsson: Det er bare en misvisende opplysning jeg vil be om å få rettet. Det heter på side 45 at «utenfor Oslo er arbeiderne ved fire bedrifter organisert i Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund, og ved seks i Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund». Videre heter det at Kjemisk har 2 849 arbeidere,

hvorav 2 769 er organiserte. De som leser dette vil få en merkelig oppfatning av Jern- og Metallarbeiderforbundets stilling til denne tvistesaken. Det riktige er at Jern og Metallarbeiderforbundet har 53 bedrifter og Kjemisk 6, og det er på det grunnlag man må se denne saken. Jeg hadde håpet at Volan hadde rettet dette i beretningen, da det var påklaget i sekretariatet.

P. Ødegaard: Nederst på side 96 i beretningen heter det at «arbeidsmengden ved kontoret er fortsatt stigende, men det har likevel stort sett vært mulig å holde kontoret å jour». I avsnittet ovenfor heter det at advokat Sjaastad har deltatt i forskjellige offentlige komitéer osv. Jeg har tidligere vært inne på dette med arbeidsmengden ved det juridiske kontor og framholdt at det kunne vel være en tanke å tilsette en tredje jurist. Når forholdet er slik at Sjaastad i stadig større utstrekning blir opptatt med annet arbeid, så blir den andre mannen stadig mer belastet. Etter mitt skjønn har Meedby alt for mye å gjøre, og det er vi ikke tjent med. Jeg vil derfor gjenta at vi må overveie å tilsette en tredje jurist.

Dirigenten: Det ville være rimelig om Landsorganisasjonens administrasjon sammen med det juridiske kontor overveier den saken. Så kan sekretariatet se på det, hvis det skulle bli aktuelt.

Dirigenten gjorde oppmerksom på at ved en korrekturfeil var beretningen for Nordland faglige Samorganisasjon og kontoret i Mo i Rana ikke holdt adskilt.

Votering: Beretningen for 1951 ble enstemmig vedtatt.

Dagsordenens punkt 3:

Regnskap for året 1951.

Dirigenten ga melding om at de utleverte regnskapene skulle samles inn igjen etter behandlingen.

Deretter refererte dirigenten de enkelte regnskapene. Revisjonssjef Torjus Graver refererte så revisjonsutvalgets innberetning.

Karl Furuskjegg: Det gjelder et forhold hvor Landsorganisasjonen har lånt bort penger mot en panteobligasjon i en eiendom. I den forbindelse har en beregnet seg provisjon. Jeg vil gjerne vite om det er riktig at en organisasjon beregner seg provisjon når den låner ut penger. Så vidt jeg vet har ikke dette vært vanlig innenfor fagorganisasjonen. Det kunne derfor være

av interesse for de tilsluttede organisasjoner å vite om dette er ment som et eksempel til etterfølgelse.

Hans Hegg: Det er riktig at dette ikke har vært vanlig praksis. Forholdet her er at vi formidlet lånet til flere, og da vi forhandlet om dette var det full enighet på begge sider om at den provisjon som gårdselskapet ellers måtte ha betalt til bank eller liknende institusjoner, kom Landsorganisasjonen til gode. Jeg kunne ikke si nei takk.

Dirigenten: Vi forstår det altså slik at dette er en unntagelse.

Votering: Regnskapet for 1951 ble enstemmig vedtatt.

Dagsordenens punkt 4:

Lønninger, dietter og erstatning for tapt arbeidsfortjeneste.

Dirigenten: En komité har utredet dette spørsmålet og jeg gir ordet til komiteens formann, Emil Torkildsen.

Emil Torkildsen: For to år siden fastsatte representantskapet de lønningene som nå gjelder for de valte tillitsmenn i Landsorganisasjonen. Til de lønningene er det siden kommet tre dyrtidstillegg som i alt utgjør om lag 1431 kroner.

Den komiteen som nå har sittet og sett på lønnsstatsene har også tatt for seg alle de andre lønningene i LO, men det er bare de valte tillitsmenns lønnsforhold vi skal behandle her.

Komiteen er kommet til følgende innstilling som også er enstemmig anbefalt av sekretariatet:

Formannens lønn settes til kr. 20 000.00. Nestformann, hovedkasserer og revisjonssjef som i henhold til representantskapets vedtak for to år siden skulle settes i samme lønnsklasse, får en lønn på kr. 17 500.00. De valte sekretærer får kr. 16 500.00. For Samorganisasjonene foreslår vi: For lønnsgruppe I, fastlønnede formenn, for førstesekretærer der formannen ikke er fastlønnet, kr. 14 000.00. For de øvrige tillitsmenn kr. 13 500.00. For lønnsgruppe II, fastlønnede formenn og førstesekretærer der formannen ikke er fastlønnet, kr. 13 500.00 og de øvrige tillitsmenn kr. 13 000.00.

Lønnsøkningen for formannen er kr. 5 000.00, inklusive dyrtidstillegg. For nestformannen, hovedkasserer og revisjonssjef er det en forhøyelse på kr. 4 000.00, inklusive dyrtidstillegg, og for de valte sekretærer er det en forhøyelse på kr. 3 500.00, inklusive dyrtidstillegg. For samorganisasjonene er det en forhøyelse på kr. 3 000.00, dyrtidstilleggene inkludert.

Mange vil kanskje si at dette var da svært høye tall. Men jeg vil da bare gjøre oppmerksom på at lønningene til disse tillitsmennene etter min mening ikke står i noe forhold til den betydning disse stillingene har, samfunnsmessig i dag, og heller ikke til det arbeid som følger med disse stillingene. Hvis vi skulle sammenlikne disse stillingene med statens funksjonærer, burde de settes opp i en nokså høy lønnsklasse. Så vidt jeg vet vil en ekspedisjonssjef i et departement — etter det nye lønnsforslaget som er lagt fram — få om lag kr. 24 000.00 i lønn. Det skulle da ikke være for mye om vi gir formannen kr. 20 000.00 i lønn. Jeg liker ikke å trekke sammenlikninger med de som står på arbeidsplassen, men jeg kan bare nevne at med den lønnen LO's formann har i dag, har han fått en kompensasjonsprosent på 89, mens gjennomsnittet for industriarbeidere er 117 prosent. Man bør i hvert fall også regne med at jo høyere man kommer opp i lønnsklassen, desto større blir skatteprogresjonen, og den forringelsen som derved oppstår er ikke regnet med i kompensasjonsprosenten. Jeg vil bare nevne at når formannens lønn i 1939 var kr. 9 000.00, var det sikkert bedre enn 18—19 000 kroner i dag.

Jeg vil foreløpig bare nøye meg med dette innlegget, og bare presisere at saken er grundig vurdert og den har vært diskutert i sekretariatet to ganger. Man har enstemmig vedtatt å anbefale representantskapet at disse lønningene blir godtatt for de valte tillitsmenn.

Vi regner med at sekretariatet så får avstemme lønningene til de øvrige tillitsmenn i forhold til de tallene som vi vedtar her i dag. Jeg vil anbefale forslaget. Vi foreslår at det nye tillegget skal gjelde fra 1. juli i år.

Votering: Forslaget ble enstemmig vedtatt.

Emil Torkildsen: Videre har komiteen behandlet spørsmål om nye satser for diet og tapt arbeidsfortjeneste. Komiteen er kommet frem til følgende forslag:

Dietsatser:

a) Innenbys diett pr. dag	kr. 20.00
Uteibys diett pr. dag	« 25.00
Natt-tillegg under reiser	« 15.00
Diett pr. døgn	« 40.00
(Døgnet regnes fra det klokkeslett reisen tar til.)	

- b) For påbegynt døgn uten overnatting i forbindelse med reiser, utbetales diett således:
Under 4 timer	ingen diett
Mellom 4 og 8 timer	kr. 17.00
Over 8 timer	« 25.00
- For reiser i forbindelse med overnatting, men av kortere varighet enn 24 timer, regnes 1 døgn diett.
- c) Ved utbetaling av diett for innenbys møter gjelder følgende regler og satser:
1. Dagdiett kr. 20.00 under deltakelse i kongresser, representantskapsmøter, landsstyre, hovedstyre, forhandlingsutvalg og organisasjonskomitéer.
 2. Middagspenger kr. 10.00 i forbindelse med forhandlinger som strekker seg ut over ordinær kontortid.

Godtgjørelse for tapt arbeidsfortjeneste.

For møter og forhandlinger og ved reiser utbetales tapt arbeidsfortjeneste med kr. 35.00 pr. dag eller skift (heri er inkludert feriepengene).

Dette er stort sett 5 kroner forhøyelse av de gamle satsene — unntatt nattillegget under punkt a. Tidligere var dette 12 kroner, mot nå foreslått 15 kroner. Diett pr. døgn blir 40 kroner, mot tidligere 32 kroner.

Tidligere var godtgjørelsen for tapt arbeidsfortjeneste 28 kroner, men det har vært gitt et tillegg slik at den i dag er 32 kroner. Vi foreslår 35 kroner. Tapt arbeidsfortjeneste og diett pr. døgn blir altså da 75 kroner. Vi foreslår at de nye satsene blir gjort gjeldende med en gang — også for inneværende representantskap.

Etter at vi hadde drøftet dette forslaget ble vi gjort oppmerksom på at det er litt urimelig å fastsette de samme diettsatser for alle reiser som foretas. Vi har derfor hatt saken oppe til ny vurdering og vi har trukket sammenlikning mellom de representantene som skal reise mellom de store og de mindre byene, og de representantene som reiser på landsbygda. Her har vi fremmet følgende forslag — det gjelder Samorganisasjonene:

Når Samorganisasjonens tillitsmenn og funksjonærer reiser i sitt distrikt gjelder følgende diettsatser: Utenbys diett pr. døgn kr. 20.00, nattillegg under reiser kr. 12.00 og diett pr. døgn kr.

32.00. Dette er de samme satsene som gjaldt tidligere. Under punkt b i forslaget fra komiteen forandres dietten til kr. 15.00 mellom 4 og 8 timer og til kr. 20.00 over 8 timer. For øvrig gjelder forslaget også for Samorganisasjonens representanter. Dette er altså bare en senkning av diettene under reise i eget distrikt.

Personlig vil jeg si at jeg har liten erfaring i å reise på landsbygda, men det hevdes av de som er sakkyndig på området at dette er fullt forsvarlig og rimelig, og at det ville være urimelig om man fikk de samme satsene for reiser på landsbygda som under reiser i byene. Jeg vil anbefale dette forslaget.

Dirigenten: I forbindelse med godtgjørelse for tapt arbeidsfortjeneste har Thorleif Andresen satt fram forslag om at den settes til 40 kroner pr. dag.

Jeg finner det riktigst at vi gjør unna dette med diettsatsene først og så tar vi tapt arbeidsfortjeneste etterpå.

P. Ødegaard: Jeg synes ikke det er noe forhold i dette å fastsette satsene for utenbys høyere enn for innenbys. Hvis en reiser til Drammen, Moss, Ski osv. — til slike steder som ligger så nært at man kan komme tilbake samme dag — spiser man i høyden ett eller to måltider utenom hjemmet. Jeg synes for øvrig at en innenbys diettsats på 15 kroner kunne være høy nok. Man skal spise nokså mye hvis en skal bruke 15 kroner. Jeg vil derfor foreslå at det under punkt a skal hete: Utenbys diett kr. 20.—, nattillegg under reise kr. 18.— og diett pr. døgn kr. 38.—.

Dette vil være i overensstemmelse med det faktiske forbruk man har når man overnatter. Da skal man foruten å bo på hotell også spise alle måltidene ute.

Likeledes synes jeg satsene under punkt b er for høye. Det er ingen mening i en diett på 17 kroner for reiser mellom 4 og 8 timer.

Arthur Olsen: Jeg er sikker på at jeg har alle samorganisasjonens tillitsmenn med meg når jeg setter fingeren på den forskjellen som er foreslått mellom samorganisasjonens tillitsmenn og de øvrige tillitsmenn i fagorganisasjonen når det gjelder diettsatsene. Vi synes det er noe eiendommelig at en forbundstillitsmann eller en tillitsmann fra Landsorganisasjonen skal komme ned til f. eks. Larvik og ha en høyere diett enn vi fra samorganisasjonen som også er nødt til å reise dit for å utføre et organisasjonsoppdrag. Jeg synes dette går oss litt på

æra løs. Jeg vil derfor foreslå at diettsatsene skal være like for alle tillitsmenn, enten de er i Vestfold, Finnmark eller her i Oslo. Det koster praktisk talt like mye å leve over hele landet i dag.

Thv. Karlsen: Jeg synes det må ligge til revisjonskontoret å fylle disse bestemmelsene ut med konkrete bestemmelser om hvor lenge møtene i de enkelte tilfeller bør være. Når man deltar i en forhandling så er det som regel i et forhandlingsutvalg. Skal man da ha utbetalt 20 kroner eller 10 kroner? Jeg mener det er all grunn til å se nøyer på dette.

Emil Torkildsen: Det er tillitsmennene dette gjelder, og det skal ligge en viss vurdering i ordet tillitsmann. Det er så vidt jeg kan skjønne ingen grunn til å foreta endringer eller utdypinger av det ene eller annet. Revisjonen kontrollerer sikkert at disse utgifter oppstår på en tilbørlig og skikkelig måte.

Til Arthur Olsen vil jeg si at Samorganisasjonens representanter får akkurat de samme dietter når de reiser utenfor sitt distrikt. Men når de reiser innenfor sitt eget distrikt blir reisene ofte korte, og man kan komme fram og tilbake i løpet av noen dager. I forslaget ligger det bare den ting at det er billigere å losjere seg inn på landsbygda, og til dels spiser man betydelig billigere på landsbygda. Jeg tror dette forslaget er tilfredsstillende for alle parter. Ødegaards forslag kan jeg ikke forstå. Vi kan selvsagt endre hele forslaget, men at det er nødvendig å gjøre det, det kan jeg ikke forstå.

Dirigenten: Komiteens formann meddeler at de nye diettsatsene gjøres gjeldende fra og med dette møte.

Voting: Punkt a i innstillingen ble vedtatt mot 2 stemmer som ble gitt til Ødegaards forslag. Satsene i punkt c ble vedtatt mot henholdsvis 3 og 4 stemmer som ble gitt til Ødegaards forslag. Punkt c ble enstemmig vedtatt. Ved alternativ voting mellom komiteens og Arthur Olsens forslag, ble komiteens innstilling vedtatt med 64 mot 51 stemmer. Forslaget fra komiteen om godtgjørelse for tapt arbeidsfortjeneste ble vedtatt mot 13 stemmer som ble avgitt for Andresens forslag.

Konrad Nordahl: Det sier seg selv at Landsorganisasjonens tillitsmenn ikke har hatt noe å gjøre med, eller blandet seg inn i lønnskomiteens innstilling, og de har heller ikke deltatt i votingene i sekretariatet. Vi har altså ikke sagt noe hverken fra eller til. Etter at lønningene nå er vedtatt er det en ting jeg tillater meg å oppta forslag om. Det gjelder den ene sekretær-

lønningen. Blant den ene av våre to valte sekretærer har vi Elias Volan. Han har vært så mange år i Landsorganisasjonens tjeneste — han skal gå av på neste kongress — at jeg vil foreslå han får et personlig tillegg den tiden han har igjen. Jeg vil foreslå at han i den tiden får samme lønn som Landsorganisasjonens nestformann. Vi gjør det som en honnør til Elias Volan.

Her ble Nordahl avbrutt av langvarig akklamasjon.

Voting: Nordahls forslag ble enstemmig vedtatt.

Dagsordenens punkt 5:

Endringer i vedtektene for Fagorganisasjonens pensjonskasse.

Denne orientering og forslag var lagt fram for representantene:

Den norske Fagorganisasjons pensjonskasse har helt fra starten hatt bestemmelser om at pensjonsinnskudd skal innbetales og pensjoner utbetales på grunnlag av den for vedkommende stilling til enhver tid gjeldende lønn.

Fra 1. januar 1948 ble det en liten avvikelse fra dette prinsippet, idet lønnsgrunnlaget ble begrenset oppad til kr. 12 000.—.

Dette beløp svarte den gang til tillitsmennenes lønnsnivå. Det var bare et par spesialstillinger som var lønnet høyere.

I de vel 4 år som er gått siden bestemmelsen trådte i kraft, er lønnsnivået som helhet så sterkt forrykket, at det må innrømmes at det grunnlag for begrensning, som ble vedtatt i 1947 og gjort gjeldende fra 1. januar 1948, nå er totalt endret.

Av denne grunn har kassen, fra flere hold, fått anmodning om å komme med forslag til endring av vedtektene på dette punkt.

Kassens styre er enig i at innskudds- og pensjonsgrunnlaget må forhøyes og mener dessuten at det bør innarbeides bestemmelser hvoretter grunnlaget kan reguleres opp eller ned når svingningene i lønnsnivået når en viss grense. Derved vil de av kassens medlemmer som begrensningen er eller blir aktuell for, komme nærmere de betingelser som gjelder for alle de øvrige medlemmer av kassen og som nøyaktig følger enhver regulering i lønnen for vedkommende stilling.

Til sammenlikning kan nevnes at Statens pensjonskasse har en begrensning på kr. 13 000.—. Pensjonene beregnes med 66 pst., men i tillegg hertil betales dyrtidstillegg med 30 pst. av pensjonsbeløpet, begrenset oppad til kr. 1 580.— årlig.

Når vår pensjonskasse bare betaler 60 pst. i pensjon, vil en begrensning på kr. 15 000.—, inkl. dyrtidstillegg, gi et ugunstigere resultat for medlemmene enn Statens pensjonskasse gir for sine medlemmer, men styret har ikke funnet å burde gå til et høyere beløp.

I henhold hertil, innbys representantskapet til å vedta følgende ordlyd i vedtektene for Den norske Fagorganisasjons pensjonskasse, § 6 a:

Kassens medlemmer betaler til pensjonskassen 5 pst. av et innskuddsgrunnlag som er lik den lønn de til enhver har i organisasjonen, begrenset oppad til kr. 15 000.— pr. år, heri medregnet dyrtidstillegg.

Betaling for overtidsarbeid, honorarer eller andre tilfeldige inntekter, medregnes ikke som forsikringspliktig lønn.

Begrensningen av innskuddsgrunnlaget skal reguleres når gjennomsnittslønnen for de valte tillitsmenn i Landsorganisasjonen og forbundene er steget eller falt med minst 10 pst. sammenliknet med lønningene pr. 1. juli 1952, eller, for senere reguleringer, da forrige regulering fant sted. Utrekningen foretas med den samme prosentsats som foran nevnte gjennomsnittslønn er forandret med, dog således at det begrensede innskuddsgrunnlag avrundes til nærmeste hundretall, slik at restbeløp på mindre enn kr. 50.— rundes ned og restbeløp på minst kr. 50.— rundes opp. Når betingelsene for regulering er til stede, gjøres denne gjeldende fra nestfølgende 1. januar eller 1. juli.

Hans Hegg: I det forslaget som er delt ut heter det at siden pensjonskassen ble startet har man fulgt det prinsippet at grunnlaget for medlemsinnskuddene og pensjoner som skulle utbetales, skulle være den til enhver tid gjeldende lønn i vedkommende stilling. Dette prinsippet er utvilsomt det riktige. På den måten får en reguleringene opp og ned etter som svingningene i lønnsnivået er. Men da vi vedtok lovene for kassen 1. januar 1948, ble det avveket noe fra det prinsippet, idet det ble sagt at det skulle betales innskudd av den til enhver tid gjeldende lønn, men begrenset oppad til kr. 12 000. Nå er ikke 12 000 kroner det samme som det var for fire år siden, og vi har derfor fått en rekke henvendelser om at denne begrensningen måtte forandres. Vi har derfor fremmet forslag om at dette tallet forhøyes til 15 000 kroner. For å få en sammenlikning med andre pensjonskasser har vi henvendt oss til Statens Pensjons-

kasse. Der har man også en begrensning på samme måte som vi — der var den 13 000 kroner, men så bruker de pensjoner som beregnes til 66 prosent, mens vi har 60. Dessuten gir Statens Pensjonskasse dyrtidstillegg som kommer i tillegg til det pensjonsgrunnlaget som blir utregnet. Fra oktober i fjor var dette dyrtidstillegget 30 prosent av pensjonsbeløpene, men begrenset oppover til 1 580 kroner.

Når vi foreslår 15 000 kroner nå, vil ikke det komme til å gi så gunstige resultater for våre pensjonister som medlemmene i Statens Pensjonskasse har. Men vi har likevel ikke villet gå høyere enn til disse 15 000 kroner. Men for siden å slippe å ta det samme spørsmålet opp igjen — hvis vi får svingninger i lønns- og leveomkostningene — foreslår vi en slags indeksregulering, idet vi tar lønningene til de valte tillitsmenn i Landsorganisasjonen og forbundene som et grunnlag. Hvis disse er steget eller falt med minst ti prosent, regulerer vi dette begrensningstallet på 15 000 kroner deretter. Dette må i tilfelle gjennomføres to ganger i året — 1. januar eller 1. juli. Vi avrunder tallet til de første hundre kroner.

Når vi har lagt de valte tillitsmenns lønn til grunn her, er det fordi disse blir behandlet av denne forsamling, og for forbundenes vedkommende av tilsvarende instanser. Det er den høyeste myndigheten innen organisasjonen som bestemmer de lønningene.

Jeg kan også tilføye at det for Statens Pensjonskasse er skjedd en endring, idet de kommer til å fastsette begrensningsbeløpet til en av lønnskalaene i Staten. Jeg har fått opplyst det i dette øyeblikk. Det vil si at begrensningsbeløpet kommer opp i 16 000 eller 16 200 kroner.

Vi er kommet i skade for å gjøre en feil i vedtektenes § 10. Vi vedtok forrige gang at de samme regler som gjelder for enkepensjonen skal gjelde tilsvarende for etterlevende mannlige ektefeller hvis de på grunn av uhelbredelig sykdom har vært helt forsørget av avdøde og hvis ekteskapet var inngått før noen av ektefellene har fylt 50 år. Representantskapet vedtok da at i stedet for dette med 50 år skulle det hete «når ekteskapet er inngått minst ett år før oppnådd aldersgrense». I de trykte vedtektene ble denne endringen foretatt i punkt d 2. Der heter det i det forslaget som forelå, at ekteskapet må være inngått før vedkommende var fylt 59 år. Der ble det forandret til at ekteskapet må være inngått minst ett år før oppnådd alders-

grense. Vi måtte derfor rette dette nå for å komme à jour med det som var vedtatt av representantskapet den gang, men vi mener også det er riktig å foreta endringen på begge steder, for ellers vil det faktisk bli satt bedre betingelser for det vi kan benevne enkemannspensjon enn for enkepensjonen. Derfor er det vi foreslår at det godkjennes det som står i de trykte vedtektene d 2 om at ekteskapet må være inngått minst ett år før oppnådd aldersgrense. Punkt e får da denne ordlyd: «De samme regler som for enkepensjon skal gjelde tilsvarende for etterlevende mannlige ektefeller hvis de på grunn av uhelbredelig sykdom har vært helt forsørget av avdøde».

Ludvig Gundersen: Jeg synes det ville være riktig å heve denne grensen til 16 500 kroner. Når dette representantskapsmøtet er ferdig, vil lønningene i de enkelte forbund bli tatt opp til justering. Av den grunn vil jeg sette fram forslag om at grensen settes til 16 500 kroner.

Hans Hegg: Jeg vil advare mot dette siste forslaget. Jeg tror vi skal holde oss til den begrensning som er foreslått selv om det har foregått lønnsforhøyelse her i dag. Jeg henstiller til representantskapet å vedta det beløpet vi har foreslått.

Dirigenten: Det er satt fram forslag om at vi skal si «varig sykdom» istedenfor «uhelbredelig sykdom». Det kan være spørsmål om «arbeidsufør» dekker det vi mener. Jeg vil foreslå at vi overlater til sekretariatet å finne et riktig uttrykk — et uttrykk som både er juridisk og moralsk riktig.

Votering: Endringsforslaget og dirigentens forslag ble enstemmig vedtatt.

Dagsordenens punkt 6:

Godkjennelse av ansettelse av 1 revisor ved Revisjonskontoret.

Dirigenten: Kontorsjef Jens Berg vil orientere om denne saken.

Jens Berg: Siden det ordinære representantskapet i 1950 er det ved L.O.'s revisjonskontor ansatt en revisor, istedet for en som er sluttet. I henhold til L.O.'s vedtekter § 9, punkt 5, tilligger det representantskapet endelig å godkjenne ansettelsen av en revisor. Tilsatt er Kristian Olsen fra Kristiansand S. Han er født den 5. januar 1912 og har tidligere vært revisjonsfullmektig i Kristiansand kommune. Han er medlem av Norsk Kommuneforbund. Olsen ble foreslått ansatt av revisjonsutvalget i møte

den 27. november i 1950, og ansettelsen ble godkjent av sekretariatet den 28. i samme måned.

Olsen er i det vesentlige beskjeftiget med avdelingsrevisjon, både her i Oslo og utenbys. Han har ved siden av dette to forbund til vanlig revisjon. Foruten at han i den særlig travle tiden mens årsoppgjørene pågår, er han beskjeftiget med revisjonsarbeid i andre forbund for å klare å kunne holde regnskapene à jour. Olsen ble ansatt i stillingen etter Knut Møller som gikk over til Folkets Hus landsforbund og hvis oppsigelse forelå og datert den 31. oktober i 1950. I overensstemmelse med vanlig praksis blir det første året for Olsen betraktet som prøveår. Hans prøveår er nå ferdig, og det tilligger da representantskapet å godkjenne den endelige ansettelsen. Jeg anbefaler at representantskapet vedtar ansettelsen av Kristian Olsen.

Votering: Ansettelsen ble enstemmig godkjent.
Dermed var formiddagsmøtet slutt kl. 12.30.

Ettermiddagsmøtet mandag 19. mai.

Dirigent: Bernhard Berntsen.

Anker Nordtvedt, Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund, møtte nå. Protokollen fra formiddagsmøtet ble referert og enstemmig godkjent.

Dagsordenens punkt 7:

Den faglige situasjon.

Dirigenten: Jeg gir ordet til formannen, som vil innlede.

Konrad Nordahl: Vi kommer til å dele den faglige situasjon, slik at jeg snakker om den mer politiske del, og så vil Mentsen, som har stelt med de faglige sakene siden nyttår mens jeg har vært syk, behandle selve tariffsituasjonen.

Jeg vil spesielt snakke litt om funksjonærene samt lønnsnemnda.

Når det gjelder funksjonærene, kan vi vel godt si at det i det siste året er blitt en kamp om dem. Denne kamp har ved siden av en saklig bakgrunn, også et sterkt politisk tilsnitt. Dette kommer tydelig fram i den borgerlige presses kommentarer og lederartikler.

Borgerskapet og arbeidsgiverne har for lang tid siden gitt opp håpet om å kunne få tak i arbeiderne her i landet for å bruke grupper av dem som instrument i sine hender. Den saken er ute av verden. Vi har riktig nok enkelte ganger hørt om såkalte borgerlige arbeiderforeninger. Vi hadde før krigen det vi kaller for kompanifagforeninger, men de er nå dødd bort. Det er nå ingen organisasjoner eller arbeidsgiverforeninger som vil forsøke å understøtte organisasjoner til organisering av arbeidere i konkurranse med Landsorganisasjonen. Derimot har de ikke gitt opp håpet når det gjelder funksjonærene, — og funksjonærene er en stor klasse i samfunnet. Denne klassen øker også i forhold til de som står i selve produksjonen. Det er konstatert i vårt land og i andre land at det relative tall mellom produksjonsarbeidere og funksjonærer går i den retning at funksjonærstanden blir stadig større og større. Funksjonærene inntar på mange måter en mellomstilling i samfunnet. Det gjør at det fra borgerskapets side — under sterk tilslutning av de forskjellige arbeidsgiversammenslutninger — blir gjort alt mulig for at ikke vi skal få funksjonærene over til oss.

I staten har vi organisert nokså mange funksjonærer — vi har en ganske høy organisasjonsprosent. Men når det gjelder den private virksomhet, er bare en del av funksjonærene organisert hos oss. Flertallet er ikke organisert, men noen av dem står i såkalte gule organisasjoner — for å bruke et slikt stygt uttrykk — delvis av landsomfattende karakter, og delvis lokale organisasjoner.

Propagandaen for å vinne funksjonærene for seg har økt den senere tid. Vi opplevde i fjor å få ikke mindre enn to nye funksjonærorganisasjoner. Den ene skal vi ikke feste oss mye ved, da den i liten utstrekning kommer innenfor vårt organisasjonsområde. Det er det såkalte Akademikersambandet, som består av leger, ingeniører, sakførere og muligens enkelte andre grupper. Jeg tror ikke vi har så mye å frykte fra denne organisasjonen. Tvert imot. Det kan tenkes at vi på enkelte områder kan samarbeide med den. Vi vet at den gjerne vil samarbeide med oss. Samtidig vet vi også at det er grupper innenfor Akademikersambandet som har interesse av å slutte seg til Landsorganisasjonen. Jeg kan nevne en gruppe som ikke er så stor, men som betyr mye i samfunnet, nemlig Norsk Lektorlag. Vi har gode kontakter med denne gruppen, både når det gjelder alminnelige medlemmer og når det gjelder ledelsen. Vi vet det

er sterk stemning for tilslutning til Landsorganisasjonen hvis det bare finnes muligheter til det.

Derimot har vi en annen organisasjon som også ble til i fjor. Den heter Funksjonærenes Sentralorganisasjon. Den vil i høy grad komme inn på våre beitemarker. Foreløpig har ikke denne organisasjon så mange medlemmer. Da den ble startet ble det sagt at den hadde 16 000 medlemmer, men det er mulig den er økt noe, og det er også sjanser for at den kan få flere medlemmer når en del organisasjoner har behandlet spørsmålet om tilslutning.

Når jeg spesielt nevner denne organisasjon, er det fordi vi kunne følge opplegget fra før den ble stiftet. Vi vet at Aftenposten sendte en medarbeider til Sverige for å studere organisasjonsforholdene der. Der fant denne medarbeideren en organisasjon som heter T.C.O. — Tjenestemennenes Centralorganisasjon. Han fremhevet de mange fordeler denne organisasjonen hadde og slo på at man burde få en liknende organisasjon i vårt land.

I denne forbindelse vil jeg nevne at vi kan komme i konfliktsforhold med svenskene på grunn av denne T.C.O.-organisasjonen. Jeg håper vi ikke skal gjøre det. Men T.C.O. ble dannet med den svenske landsorganisasjonens velsignelse, og den organiserte statsfunksjonærene i stor utstrekning, og også industrifunksjonærene. Med industrifunksjonærer mener man i Sverige ikke bare det teknisk utdannede personell, men også det merkantile personale i de industrielle bedriftene.

Jeg vet det har vært strid innen den svenske landsorganisasjonen om dette. Det er mange som mener at det er gal politikk av den svenske L.O. Jeg kan opplyse at jeg så sent som for et par dager siden snakket med hovedkasserer i den svenske landsorganisasjonen. Han sa at denne T.C.O. volder oss mye bryderi.

Det er stadige tvister, og man begynner å helle til den oppfatning at det var et galt trekk av den svenske L.O. å stå som fadder for denne organisasjonen, og sogar tillate at en av landsorganisasjonens sekretærer gikk inn der som direktør. Tvilen er nå altså til stede, og de tvistene man har hatt den senere tid, har ikke gjort forholdene bedre. Vi vet det er oppstått tvist med Handelsarbetareförbundet som følge av at T.C.O. også organiserer merkantile funksjonærer eller tjenestemenn innenfor industrien.

Dette er altså et svensk anliggende. Vi har nevnt det ved flere anledninger for våre svenske venner, men de har gått god for denne organisasjonen, og dermed er T.C.O. også blitt medlem av Den Frie Faglige Internasjonale. Dette er et forhold som svenskene selv bestemmer over, og vi kan ikke blande oss inn i de svenske sakene, like lite som vi vil at andre skal blande seg inn i våre. Det som imidlertid har gjort saken mer delikat, er at det på grunnlag av den propaganda som Aftenposten innledet med, er dannet en funksjonærenes sentralorganisasjon her i landet etter mønster fra den svenske organisasjon. På det konstituerende møte var også direktøren i den svenske T.C.O., Walter Aman, til stede. Han er en gammel kjenning av oss fra den tiden han var sekretær i den svenske landsorganisasjon. Han ga den nye organisasjonen sin velsignelse.

Det er her det kan oppstå et motsetningsforhold mellom oss og våre venner øst for grensen. Vi har ikke snakket ut med den svenske landsorganisasjon ennå. Vi vil først se hvordan dette utvikler seg.

Formannen i den nye funksjonærorganisasjon har uttalt at organisasjonen ble dannet fordi Landsorganisasjonen ikke kunne vareta funksjonærenes interesser. Dette er jo en anklage mot oss. Om vi skal ta den som en fornærmelse eller om vi skal ta den som en spore til videre skritt, får vi selv vurdere.

De som står tilsluttet den nye organisasjon er folk av forskjellig kaliber. Bankfunksjonærenes Forbund er blitt med. Vi har ikke noen bankfunksjonærer organisert hos oss utenom funksjonærene i Arbeidernes Landsbank, inklusive formannen i den nye sentralorganisasjon for funksjonærer. Han driver et dobbeltspill ved at han er medlem hos oss, på samme tid som han er formann i den nye organisasjon. Etter de regler som en har, kan en ikke arbeide i Arbeidernes Landsbank uten å være medlem av Landsorganisasjonen. Når jeg sier dette er det ikke fordi vi skal lage noen martyr av ham. Så lenge han arbeider i Arbeidernes Landsbank må han få lov til å være medlem av Landsorganisasjonen.

En framtrédende bankfunksjonær sa en gang til meg at vi bankfunksjonærer kan ikke gå inn i Landsorganisasjonen. Han regnet med at 90 pst. av bankfunksjonærene var Høyre-folk. På den annen side er bankfunksjonærene sterkt interessert i, sa han, at Landsorganisasjonen kjører hardest mulig, for jo mer dere oppnår, desto mer blir det på oss, la han til. Det private

bankvesen her i landet er nemlig livende redd for at bankfunksjonærenes organisasjon skal gå inn i Landsorganisasjonen. Derfor har også Bankfunksjonærenes Forbund oppnådd gode lønns- og arbeidsvilkår etter krigen for å holde seg klar av oss.

Blant de øvrige som er medlem av den nye organisasjon finner vi forsikringsfunksjonærenes foreninger, dessuten en del andre grupper. Av disse er det vel bare styrmennene som kan tenkes å kunne føre en selvstendig kamp. Det er utenkelig når det gjelder f. eks. bankfunksjonærene og forsikringsfunksjonærene.

Norges Arbeidslederforbund kommer også inn her. Det kan heller ikke føre noen selvstendig kamp. Dessuten er det kommet med en organisasjon som berører Norges Handels- og Kontorfunksjonærers Forbunds arbeidsområde. Det er den såkalte Kontorfunksjonærenes Forening. Det er vel den som kan identifiseres med det vi før kalte «P. M. Jensens forening». Denne Jensen som var en god Høyre-mann, drev Kontorfunksjonærenes Forening i mange år. Den fikk aldri noen tilslutning. Nå ledes den samme forening av en tekniker som heter DeLange. Vi kjenner også ham. Han var først generalsekretær i NITO. Der sluttet han, og det ble sagt at det var fordi han var ubrukelig. Han er nå generalsekretær for Kontorfunksjonærenes Forening i Oslo, og muligens har de også noen avdelinger utenbys. Hvordan den nye funksjonærorganisasjon kommer til å utvikle seg avhenger i høy grad av hvordan vi opptrer og hvordan ellers mulighetene vil bli framover. Da organisasjonen ble dannet, diskuterte vi spørsmålet om vi skulle kjøre opp mot den med stortromme. Vi ble enige om ikke å gjøre noe stort vesen av organisasjonen. Vi kan best overflødiggjøre den ved at vi så godt som mulig søker å ivareta funksjonærenes interesser — økonomisk og sosialt. Her har vi store muligheter, da funksjonærene kan støtte seg til en stor organisasjon som i tilfelle kan gi dem den slagkraft som de ikke måtte ha selv. Det har vært hevdet at funksjonærene er kommet litt i baklekse etter krigen når det gjelder lønningene, og dette kan det være noe i. Funksjonærene har ikke hatt de samme muligheter som arbeiderne i industri og håndverk til å rette opp sine lønninger og fortjener utenom de ordinære revisjoner. Hvis vi ser på det relative forhold mellom funksjonærer og arbeidere i sin alminnelighet, så har det vært en tilbakegang siden før krigen. Det gjelder funksjonærer både i privat og offentlig virksomhet. Arbeids-

giverne har imidlertid i noen utstrekning — for å holde funksjonærene i industrien utenfor Landsorganisasjonens innflytelse — innrømmet dem store lønnstillegg og andre fordeler. Noen lønnsstatistikk som belyser dette forhold, har vi ikke, men vi vet at de organiserte funksjonærer er i mindretall i flertallet av de industrielle bedrifter i dag. En rekke industrielle bedrifter har i det hele tatt ikke tatt inn organiserte funksjonærer. Dette gjelder ikke bare private bedrifter, men den samme tendensen er også til stede i offentlig industriell virksomhet. Det har sin årsak i samspill mellom ledelsene i de private og offentlige bedrifter når det gjelder dette problemet. De gjør alt de kan for å holde Landsorganisasjonens innflytelse utenfor kontorene.

Når forholdene har vært slik, er det bare rimelig at vi forsøker å gjøre noe for å rette på dette. Dere husker at vi på siste representantskapsmøte besluttet at vi skulle overlate til forbundene å føre tarifforhandlingene denne gangen, slik at vi kunne komme fram til et mer differensiert oppgjør enn vi har hatt i årene etter krigen. Det siste vil Mentsen komme nærmere inn på, men jeg vil nevne dette med funksjonærene fordi vi nettopp har avsluttet en storkonflikt — eller rettere sagt — den kunne ha blitt stor. Det gjelder den funksjonærkonflikten som ble avblåst i går. Som kjent satte Riksmeklingsmannen fram et forslag som ikke var anbefalt av partene, og jeg vil i denne forsamling si at det er beklagelig og i det lange løp kan det ikke gå, at vi får forslag på rad fra Riksmeklingsmannen, som ikke har partenes tilslutning. Før var det slik at Riksmeklingsmannen som regel ikke ville sette fram et forslag uten at han hadde «snøre i bånd» hos partene. Det forslag som ble framsatt, kunne ikke anbefales, hverken av forbundet eller sekretariatet. Det var i første rekke den store forskjell i det foreslåtte lønnstillegg for menn og kvinner, samt en del andre viktige spørsmål, bl. a. soneinndelingen, som gjorde dette. Det var derfor ikke noen annen utvei enn å ta konflikt når ikke Arbeidsgiverforeningen ville gå med på rettelser i det forkastede forslag. Nå opplevde vi imidlertid den komedien at den samme pressen som gikk så sterkt inn for at det burde bli lønnsnemnd for jernindustrien og sa at det var Landsorganisasjonen og Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund som ønsket lønnsnemnd, — den samme pressen kom under streiken i Handel- og Kontor og spurte hvor samfunnet var hen. Hvor er Regjeringen og hvor er Ulrik Olsen? Skal vi ikke få lønnsnemnda til å avgjøre denne tvisten? Jeg

mener at en slik konflikt som denne ikke egnet seg for lønnsnemnd. Vi kunne derfor ikke anbefale det, og vi forsto at det også var Kommunal- og Arbeidsdepartementets standpunkt.

Konflikten varte en uke. Etter en henvendelse fra Kommunal- og Arbeidsdepartementet erklærte vi oss villig til å forelegge tvistespørsmålene for frivillig voldgift. Vi ønsket ikke å gjøre så mye blest av saken som tilfelle ville vært hvis vi skulle sette opp et lønnsnemndapparat etter beslutning av odelsting og lagting. Vi sa at vi kunne godta Riksmeklingsmannens forslag, men at det var spesielt 3 ting i det som vi ikke kunne akseptere. Norsk Arbeidsgiverforening sa nei til frivillig voldgift. Derimot erklærte de seg villig til å ta saken inn for meklings igjen. Til dette svarte vi at vi alltid er villig til å forhandle.

Resultatet har vi sett i avisene. Men nå opplever vi at både Morgenbladet og Aftenposten forteller at dette resultat kunne vært oppnådd uten konflikt. Det er det ingen i Landsorganisasjonen som kjenner til. Jeg nevner at Alf Andersen som var vår mann i forhandlingsutvalget den gang dette tilbudet skulle ha kommet fram, sier at det ikke forelå noe som helst tilbud til oss. Arbeidsgiverforeningen har nylig hatt sitt sentralstyremøte, og der skal det ha vært mye moro, er det blitt fortalt, uten at vi har noe nøyaktig referat fra møtet. Resultatet ble at de utsatte lockouten som var bebudet og i steden besluttet å oppta nye forhandlinger. Under disse forhandlingene viste det seg at de gikk med på et forlik som var mye bedre — sett fra funksjonærenes synspunkt — enn det som forelå for Landsorganisasjonens og forbundets forhandlere. Dette er historien om denne konflikten. Den ble en seier for organisasjonen og da spesielt for Norges Handels- og Kontorfunksjonærers Forbund, og det ble en oppreisning for statsråd Ulrik Olsen. Det var den linjen han lanserte under interpellasjonsdebatten i Stortinget som førte fram.

Når det gjelder funksjonærene ellers, har vi et annet forbund som sliter hardt. Det er Forbundet for Arbeidsledere og Tekniske funksjonærer. Medlemstallet har økt i den siste tid, slik at det pr. 30. april er kommet opp i 2 025. Det er ikke mye. Vi regner med at det gamle Arbeidslederforbundet har mellom 5—6 000 medlemmer. Det vil ta lang tid før vi er kommet så langt at vi har fått flertallet av arbeidslederne over til oss. Her må jeg imidlertid få lov til å legge til at jeg ikke hadde trodd at snobberiet innenfor arbeiderklassen var så stort som det fak-

tisk er. Folk som har vært fagorganisert i mange år og som har vært aktive i organisasjonen, endrer fullstendig mentalitet så snart de får en lederstilling og får noen å kommandere over. De synes da at de er kommet så høyt på strå at en slik plebeier-organisasjon som Landsorganisasjonen kan de ikke være medlem av, og de søker derfor bort til den organisasjon som de mener kan kaste mer glans over deres nye stilling og som de også håper har bedre forbindelser. Og det er riktig. Norges Arbeidslederforbund har meget gode forbindelser med Norsk Arbeidsgiverforening. De arbeider meget intimt sammen, og i fellesskap gjøre alt de kan for at den som skal pekes ut til arbeidsleder forlater Landsorganisasjonen. De som forsvinner fra oss har ofte vært meget radikale folk. Vi kjenner dem fra fagforeringsmøtene og fra klubbmøtene på arbeidsplassen. Det er folk som har brukt mye grov kjeft på Landsorganisasjonen for at den har vært for moderat i sin virksomhet. Disse folkene forsvinner så snart de får noen mann å kommandere over. En skulle i alle fall ha lov til å tro at arbeidsledere som har deltatt mye i den politiske arbeiderbevegelse og som sier de er sosialister, skulle ha et annet syn. Vi skulle kunne kreve at de virkelig forsto arbeidsledernes stilling i samfunnet og hvilken betydning det har for den samlede arbeiderbevegelse at disse — som på mange måter innehar nøkkelstillinger i arbeidslivet — står på den rette siden og ikke sammen med arbeidsgiverne. Men vi har opplevd at folk som har hatt fremtredende tillitsverv innenfor Arbeiderpartiet, ja, som sogar er stortingsmenn, ikke begriper noe av det hele. Det er meget beklagelig. Det nye forbund arbeider seg langsomt framover. Det går ikke så hurtig som en kunne ønske, men det gjelder om å ha tålmodighet, så får vi håpe at utviklingen arbeider for oss.

Jeg vil gjerne si til de forbundsrepresentanter som er til stede at overføringen av medlemmer til det nye forbund har medført visse gnidninger. Etter sekretariatets og forbundets mening har vi folk som er betraktet som arbeidsledere, men som forbundene har nektet å overføre. Hva gjør så disse folkene når de ikke blir overført? Jo, de går inn i Norges Arbeidslederforbund, og dermed er de antakelig tapt for godt. I dette forbundet blir de mottatt med åpne armer. På grunn av hele den situasjon som vi nå er oppe i, vil jeg innstendig henstille til forbundene at de ikke krangler for mye om overføringen. Det betyr atskillig for oss at vi kan styrke vårt nye forbund. Det betyr mer enn om

andre forbund må gi fra seg noen medlemmer ved overføringen. Vi må være hensynsfulle mot det nye forbundet som mulig.

Når det gjelder funksjonærene ellers har vi spurt oss om hva vi kan gjøre for å øke funksjonærenes fellesinnsats i samfunnet. Det er jo en strategisk viktig gruppe, og som jeg sa tidligere, er det mange uorganiserte. Vi hadde en konferanse før jul med representanter fra de forbund som enten består av bare funksjonærer eller som har funksjonærer innenfor sitt område. På dette møtet antydte jeg at man burde lage et funksjonærsamband innenfor Landsorganisasjonen eller en føderasjon, hvor samtlige funksjonærer var samlet. Dermed kan vi få et organ som opptrer utad på funksjonærenes vegne. Vi har tatt opp en statistikk som viser at vi i Landsorganisasjonen har 107 000 medlemmer som kommer inn under begrepet funksjonærer. Det vil si at godt og vel $\frac{1}{5}$ av Landsorganisasjonens medlemmer har en slik status. Konferansen var enig i at en burde forsøke å lage et samband av funksjonærene, og Landsorganisasjonens administrasjon fikk i oppdrag å skrive en utredning om dette. Vi har skrevet et utkast som har vært diskutert i en engere krets, og det vil i den nærmeste framtid bli lagt fram for sekretariatet. Hvis det blir godtatt der og blant de forbund som saken egentlig gjelder, antar jeg at representantskapet i sin tid vil få denne sak til behandling. Det er hva jeg egentlig kan si om dette spørsmålet foreløpig.

Den neste sak jeg vil nevne med noen ord er lønnsnemnda. Da vi fikk den i 1945 regnet vi med at den var et overgangsfenomen i en krisetid og at vi når forholdene ble normalisert, skulle bli kvitt den. Den har imidlertid bestått, om enn i de senere år i en noe modifisert form. Det heter nå at hvis kravene er godkjent av de to hovedorganisasjoner, kan man ikke bruke lønnsnemnd, men hvis kravene ikke er godkjent, kan Riksmeklingsmannen sende saken til Kommunal- og Arbeidsdepartementet som så bestemmer om det skal bli lønnsnemndsbehandling. Landsorganisasjonens kongress i 1949 besluttet å gi sin tilslutning til en frivillig lønnsnemndsbehandling som gikk ut på at hvis partene ikke ble enige og hvis det var store samfunnsinteresser som sto på spill, kunne sekretariatet med tilslutning av vedkommende forbund beslutte at en sak skal forelegges for frivillig lønnsnemnd — hvis den annen part også aksepterte det. Dette forslag tok vi opp i Arbeidstvistkomitéen etter kongressen, men arbeidsgiverne sa nei. De ville ikke være med på en frivillig lønnsnemndsordning. Så fikk vi da den modifiserte form for

lønnsnemnd, som dere kjenner. Lønnsnemndloven går ut 1. juli. Saken har vært behandlet i Arbeidstvistikomiteén, hvor vi ble stilt spørsmålet om vi ville at loven skulle fornyes og om vi kunne gå med på å gjøre endringer i den. Vi diskuterte saken i sekretariatet, og kom til det resultat at tiden burde være inne til å avskaffe lønnsnemndsordningen og at vi derfor skulle falle tilbake på de rettsregler som vi hadde i 1939. Men samtidig sa vi at det ville være uheldig å slippe lønnsnemndsordningen helt. Vi kunne derfor gå med på å forlenge loven ett år inntil 1. juli 1953. Innen den tid skal vi ha kongress, og kongressen får da ta stilling til saken, så er vi på trygg grunn. Dette diskuterte vi i Arbeidstvistikomiteén, og det var i denne forbindelse spørsmålet om de to nye organisasjoner kom opp, det som jeg nevnte for litt siden. De har nemlig krevd at de vil ha samme status som Landsorganisasjonen. Det kunne vi av prinsipielle grunner ikke sette oss imot, men vi sa at da hadde hele lønnsnemndsloven spilt ut sin rolle. Da den kom i stand var det for at de to store organisasjoner skulle ha hele lønnsbevegelsen i sin hånd, slik at det ikke ble for mange utglidninger som kunne ødelegge den stabiliseringslinje som en har arbeidet på etter krigen. Skal vi imidlertid slippe flere organisasjoner inn her, kan ikke dette begrenses. Vi kan ikke si at en organisasjon på 16—20 000 medlemmer skal få samme status som Landsorganisasjonen. Da vil det ikke gå an å si til f. eks. Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund, som teller 55 000 medlemmer, at dette forbund skal ha godkjenning av Landsorganisasjonen. Vi sa derfor at samtlige forbund innen Landsorganisasjonen måtte stilles likt med de to nye forbund det var snakk om, og det samme måtte også bli tilfelle med Støperiarbeiderforbundet som står utenfor Landsorganisasjonen. Dette kunne ikke arbeidsgiverne forstå. De mente at de to nye organisasjoner, Akademikersambandet og Funksjonærenes Sentralorganisasjon, burde ha samme status som Landsorganisasjonen, men at ikke Landsorganisasjonens forbund skulle ha denne status. Resultatet av forhandlingene i Arbeidstvistikomiteén ble en nokså tøyelig innstilling, hvor partene presiserer sine standpunkter og foreslår at man skal forlenge lønnsnemndsloven 1 år. Jeg vil her skyte inn at det er sekretariatets oppfatning at hvis lønnsnemndsloven faller vekk i sin nåværende form, burde vi komme fram til en ordning noenlunde etter de retningslinjer som kongressen i 1949 vedtok, nemlig et lønnsnemndsapparat som står til partenes forføyning hvis disse blir enige om å bruke det. Nå

foreligger det imidlertid en proposisjon fra Arbeidsdepartementet. Den går ut på at lønnsnemndsloven skal forlenges til utgangen av dette året, og så skal den falle vekk. Hvis dette blir vedtatt av Stortinget, noe som er nokså sannsynlig, så vil Arbeidstvistikomiteén få i oppdrag å fremme et forslag om en frivillig lønnsnemndsordning og få dette ført inn i arbeidstvistloven. Arbeidsgiverne har allerede bebudet at deres representanter vil komme til å stemme imot en frivillig ordning.

Slik ligger altså sakene an når det gjelder lønnsnemndsloven. Hittil har vi hatt denne luken åpen, og mange har vært glad over å ha den. Man har stilt sine krav, og i enkelte tilfelle er kravene blitt pusset på så mye at Landsorganisasjonen ikke har kunnet godkjenne dem. Så har saken gått til lønnsnemnd. Den luken vil en ikke ha åpen heretter. Derfor må forbundene på en ganske annen måte vurdere de krav de legger fram, og de må også vurdere den økonomiske stilling i samband med kravene. I Norge følger vi den regel at alle forhandlingsforslag eller meglingsforslag sendes medlemmene til avstemning. I Sverige er det slik at forbundsstyret eller tariffkonferansen, som det heter, kan vedta et forslag. Nesten ingen forslag i Sverige sendes til avstemning. I Danmark har en avstemning, men resultatet her avhenger i høy grad av hvor mange som har møtt fram. De såkalte kompetente forsamlinger representerer også et bestemt antall stemmer i henhold til avstemningsloven, og når disse stemmer da plusses på de som er avgitt ved alminnelig avstemning, får man som regel et forslag vedtatt. Vi må finne fram til en ordning som setter oss i stand til å få vedtatt det forslag som forbundsledelsen og forhandlerne mener er det best mulige. Nå hender det jo at anbefalte forslag sendes ut, men bare noen få prosent av medlemmene møter fram til avstemningen, og forslaget blir forkastet med noen stemmers overvekt. Til denne tid har vi vært i den stilling at vi da kunne vise saken til endelig behandling i lønnsnemnd. Når denne faller vekk, kan vi komme til å stå i en dårlig moralsk stilling hvis vi tar konflikt på et anbefalt forslag som blir forkastet av et fåtall av medlemmene.

P. Mentsen: Jeg vil først minne om det vedtaket som representantskapet gjorde i fjor høst om tariffrevisjonen i forbindelse med dyrtidsoppgjøret da. I vedtaket heter det bl. a.: «Gjennom den senere tids utvikling er det oppstått skjevheter i inntektsnivået, og det kan rettes gjennom særskilte oppgjør for de enkelte tariffområder. Det bør derfor overlates til det enkelte for-

bund i forståelse med sekretariatet å vurdere om det vil si opp tariffavtalen og slutte ett- eller flerårige tariffavtaler med eller uten indeksregulering. Representantskapet vil imidlertid understreke betydningen av at de gjeldende dyrtidstillegg blir innregulert i grunnlønnen».

Dette vedtaket tok som en husker ganske sikkert sikte på et tariffoppgjør i år som skulle være mer desentralisert enn de tidligere oppgjør en har hatt i etterkrigsårene. En fant det nødvendig fordi en skulle søke å vurdere skjevheter eller misforhold som var oppstått i lønnsnivået innbyrdes mellom de forskjellige lønnstakere. Hvis en ser på kjennelsen i lønnsnemnda av 7. desember i fjor, som resulterte i 21 øres tillegget, finner en at det heter i begrunnelsen at de ujevnheter som i dag er til stede både i den økonomiske stilling for de enkelte industrigrupper og innen forskjellige grupper av lønsmottakere, må bli gjenstand for revisjon under de enkelte tariffavtaler i 1952. Lønnsnemnda var altså klar over skjevhetene og misforholdene.

Det er klart at vedtaket innebar også at når de enkelte forbund skulle stå fritt hvis de ønsket å si opp sine tariffavtaler, så måtte en regne med at samtlige forbund ville gjøre det. Det er også blitt gjort. En kan ved samme anledning tilføye at det hadde vel blitt resultatet likevel om ikke representantskapet hadde gjort dette vedtak i fjor.

En stod derfor overfor den situasjonen etter årsskiftet at samtlige forbund ville komme til å si opp sine tariffavtaler. Oppsigelsene ville føre til at den tariffrevisjonen vi har i år kom til å bli mer omfattende enn noensinde tidligere. Den kom direkte til å omfatte Landsorganisasjonens 500 000 medlemmer, og indirekte langt fler — også de uorganiserte som er sysselsatt i bedriftslivet. Indirekte ville den komme til å omfatte samtlige lønsmottakere i vårt land, dvs. omlag 900 000.

Nå er det slik at tariffoppgjøret i første omgang kom til å omfatte avtalene mellom Norsk Arbeidsgiverforening og Landsorganisasjonen — der hvor de to hovedorganisasjonene er direkte parter. Det dreier seg her om omlag 200 000 lønnstakere. Det er disse tariffavtalene som i alle tilfeller kommer til å bli grunnlaget for hele tariffoppgjøret. Når en på representantskapet i fjor var kommet til det resultat at det var oppstått skjevheter og misforhold i lønnsnivået p. g. a. det sentraliserte tariffoppgjøret en hadde fått, så hadde en naturligvis klart for seg at de dyrtidstil-

legg som var gitt i etterkrigsårene hadde ført til at enkelte av de lønnstakergrupper som tidligere stod på et nokså høyt nivå, var blitt forholdsvis akterutseilt. Men hvis en så på lønnsutviklingen i gjennomsnitt, var det ikke tvil om at den hadde bedret seg ganske betraktelig siden krigens slutt, selv om en la til grunn de siste normalårene før krigen. Hvis en ser på utviklingen fra krigen sluttet og fram til nå, ser den omtrent slik ut:

Vi kan dele den tiden i to perioder. Den første fra krigens slutt og fram til 1949, og den andre videre fram til nå. Da stiller det seg slik at for voksne menn i industrien utgjør lønnsstigningen 3 prosent, for kvinner i industrien omlag 53 pst., i den første perioden. I samme tid var stigningene i levestandardindeksen omlag 3 pst. Vi er naturligvis klar over at vi ikke kan trekke noen klar parallell mellom de to prosenttallene, men det er i alle fall et noenlunde riktig bilde av forholdet. Av disse tallene kan en trekke den slutning at det i den tiden fra 1945 til 1949 var skjedd en reell forbedring av levestandarden. De lønnstillegg som etter hvert var gitt, var ikke blitt spist opp av pristillegg. Det hadde vært mulig å holde et stabilt prisnivå som følge av den subsidiepolitikk en hadde ført. Jeg vil ikke komme mere inn på det forholdet her, men bare understreke at en må se den lønnspolitikk i nøye sammenheng med den prispolitikk som føres fra samfunnets side til enhver tid.

Hvis en så tar for seg neste periode fra utgangen av 1949 og til utgangen av 1951 stiller forholdene seg slik — hvis en bruker samme sammenlikningsgrunnlag: Lønnsstigningen utgjorde omlag 27 pst. for voksne menn i industrien, for kvinner omlag 33 pst. Men prisstigningen var i samme tidsrom nøyaktig 27 pst. Den konklusjon en kan trekke av denne sammenlikningen er at det som faktisk skjedde i de to årene er at lønnstakerne ikke maktet å forbedre den levestandard de tidligere hadde, men bare så vidt opprettholdt den. Det har vært hevdet at det faktisk skjedde en forringelse av levestandarden de to årene. Det er kanskje så at en del grupper fikk en senkning, spesielt de høyere grupper. Men de lavere grupper fikk derimot en større stigning i levestandarden.

Når vi ikke maktet mer enn å opprettholde den samme levestandard som vi hadde før, var det fordi vi i denne periode har vært vitne til en stor prisstigning. Men det må også tilføyes at vi har hatt en stor lønnsstigning. Her har vi også et typisk bevis på hvor nøye vi må se lønnspolitikken i sammenheng med

prispolitikken. Når det ikke var mulig å opprettholde de samme prisene som tidligere, så har det mange årsaker som jeg ikke skal komme inn på. Men her vil jeg understreke at lønns-tillegg alene bedrer ikke folkets levestandard, hvis en ikke har herredømme over prisene.

Da de enkelte forbund begynte å si opp sine krav i år, meldte spørsmålene seg for forbundene og sekretariatet om det ikke ville være nødvendig å få til en samordning av tariffsituasjonen — til tross for at vi hadde nevnte vedtak fra representantskapet. Oppgjørene skulle nemlig skje i samråd med Landsorganisasjonens sekretariat. Derfor tok sekretariatet det hele opp til nøyere drøfting og vurdering og bestemte seg for å lage en rettleiding — en orientering — til forbundene om tariffkravene som kunne reises. Det var klart nok at en måtte søke å vurdere de økonomiske muligheter — eller umuligheter — som var til stede da en skulle sette opp denne orienteringen. Sekretariatet, så vel som hele fagorganisasjonen, måtte legge opp sine krav og søke å gjennomføre dem innenfor rammen av det som var mulig. Det var visse faktorer en måtte ta i betraktning — og det viktigste her var hvilken produksjonskapasitet og produksjonsintensitet vi har i dag, og hvilke muligheter det ligger der. Det er nettopp dette som kommer til å bestemme vår levestandard. Som utgangspunkt tok vi for oss Nasjonalbudsjettet og de vurderinger som var lagt til grunn der, og dessuten diskusjonen og det arbeid Det økonomiske samordningsråd har lagt fram. Etter Nasjonalbudsjettet regner en med en produksjonsøkning på 3 pst. i 1952. Videre regner en med en øking i forbruket på 4 pst. Begge disse tall står i forhold til produksjon og forbruk i 1951. Men denne forutsetning om øking i produksjon og forbruk, bygger igjen på den forutsetning at en måtte komme igjennom året uten omfattende arbeidskonflikter. Det skulle være unødvendig å tilføye at hvis vi kom opp i store konflikter ville disse forutsetningene briste med en gang.

Dette var bakgrunnen for vår vurdering. Vi brakte på det rene hvor mye produksjonsøkningen på 3 pst. utgjorde i penger og så hvor mye dette utgjorde for den enkelte lønnstaker hvis en skulle øke forbruket med 4 pst. Vi kom til det resultat at det som måtte være mulig var en øking i lønnstakerens inntektsnivå med omlag 5 pst. eller med omlag 20 øre pr. time. Vi kunne selvsagt ikke gjennomføre et tariffoppgjør som gjorde det mulig å gi samtlige lønnstakere 20 øre — noen måtte få min-

dre og andre langt mer. Men innenfor denne rammen var det vi mente oppgjøret måtte gjennomføres.

Ved siden av denne mer teoretisk—økonomiske vurdering søkte vi også å peke på konkrete ting i tariffoppgjøret som en måtte ta sikte på å få gjennomført. Det var blant annet dette med innreguleringen av det nåværende dyrtidstillegg — herunder også det ekstraordinære 10-øres tillegget. Orienteringen pekte også på at en måtte søke å få overenskomstene i større omfang enn tidligere knyttet til produksjonsresultatet gjennom akkord- og produksjonspremieordninger slik at lønnstakerne i størst mulig utstrekning kunne få sin lønn etter produksjonen. Den pekte videre på at en måtte søke å legge opp tariffoppgjøret slik at en fikk en riktigere differensiering av lønnsnivået med markert avstand mellom faglært og ikke-faglært arbeidskraft. Det er oppstått en skjevhet ved at fagarbeiderne er blitt akterutseilt, og vi tok videre sikte på å stimulere lønnstakernes interesse for yrkesopplæring og fagutdanning. Det er jo om å gjøre å skaffe seg den best mulig faglærte arbeidskraft. Videre pekte orienteringen på nødvendigheten av ansiennitetstillegg i tariffavtalene for derved å kunne gjøre det mulig å oppnå bedre betaling for de lønnstakere som har vært noen år i bedriftslivet. Her vil jeg tilføye at det i fagorganisasjonen i dag er mange som er interessert i å få en tariff for de over 19 år, og dermed basta. I dette ligger det ingen stimulans til fagopplæring eller til å være ved bedriften eller yrke i lengere tid. Dette er et misforhold som vi syntes vi måtte søke å rette på.

Det var selvsagt flere ting en pekte på i denne orienteringen, men det blir for langt å gå i detalj, og jeg har bare nevnt det viktigste.

Hvordan har det så gått med tariffkravene, oppleggene og gjennomføringen av kravene og revisjonen? Vi er nå kommet så langt at vi kan gi en oversikt og en vurdering av situasjonen. Selv om våre tariffavtaler har utløpstid over hele året, har en likevel tyngden av avtaler under de såkalte vårtariffene. Vi har februar-, mars- og apriltariffene som omfatter omlag 170 000 lønnstakere, og videre har vi mai- og junitariffene som alle kommer inn under vårtariffene. Tilsammen omfatter de godt og vel 300 000 lønnstakere.

Med hensyn til tariffkravene fra de enkelte forbund, så var det slik — og det vil vel alltid være slik — at de var litt forskjellige. Enkelte har vært svært nøkterne, mens andre har gått

lengere. Men stort sett må en si at det har skjedd en meget fornuftig tilpassing og det har lyktes å komme fram til resultater ved forhandlinger mellom partene i stor utstrekning.

Det startet med oppgjøret med Jordbrukets Arbeidsgiverforening som fikk avgjørelse i lønnsnemnda. Neste var teglverksindustrien som førte til en nokså langvarig konflikt. Så var det oppgjøret med De mekaniske verksteders landsforening. Den saken ble oppgjort i lønnsnemnda og den måtte dit av den grunn av det ikke var mulig for Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund å komme fram til skikkelige forhandlinger med den annen part. Det hele steilet på formelle ting. En hadde inntrykk av at den annen part overhodet ikke ville diskutere realiteter, men bare formaliteter. En tok risikoen på å overlate saken til lønnsnemnda og stort sett må en si at resultatet — selv om det ikke er som en ønsket det — er langt på vei til å være tilfredsstillende. Lønnsnemndas kjennelse ble både respektert og akseptert, selv om de fleste hadde ønsket et litt bedre resultat.

Det neste omfattende oppgjør en skulle ta fatt på var bygningsindustrien — herunder både Murerforbundets og Norsk Bygningsindustriarbeiderforbunds tariff. Dette oppgjør var imøtesett med kanskje like stor spenning som jernindustriens — om ikke større. En visste at det ikke ville være så enkelt å ordne dette oppgjøret av den grunn at enkelte grupper innen denne industrien ligger ganske godt an lønnsmessig, og dessuten ville dette oppgjøret ha en viss betydning for den boligsituasjonen vi har i vårt land. Det ville være vanskelig å kjøre alt for hardt av den grunn. Ingen trodde til å begynne med at det ville være mulig å komme fram til et resultat ved forhandlingsbordet eller ved mekling. Vi diskuterte denne saken inngående i sekretariatet, og en besluttet i ta risikoen på å godkjenne kravet. Når en gjorde det, var det fordi en ville ha en faktisk prøve på om det ville gå an å komme fram ved forhandlinger og meklingen. Og det lyktes også. Først for Murerforbundet og senere for Bygningsindustriarbeiderforbundet. Forhandlingene strakte seg først ut over en hel måned, og etter det ble det meklinger som varte i 15 døgn. Det lyktes å komme fram til et forslag som ble anbefalt av begge parter og som senere er vedtatt. Det var i første rekke fordi forbundenes tillitsmenn med all sin vilje og energi gikk inn for å komme fram til et oppgjør gjennom meklingsinstitusjonen. Og dernest fordi at de representanter som

møtte for Arbeidsgiverforeningen, faktisk viste god vilje. Det honnøret vil jeg gi dem.

Når forbundenes og Landsorganisasjonens representanter satte så mye inn på å komme fram til et resultat ved forhandling og mekling her, var det fordi vi ikke trodde det ville være mulig å la denne saken gå til lønnsnemnd. Selv om vi kanskje kunne ha oppnådd det samme resultat i lønnsnemnda, ville vi ikke ha oppnådd den politiske roen som var nødvendig å opprette innen bygningsindustrien. Derfor var det nødvendig å komme fram til et resultat slik at medlemmene kunne stemme over det. Vi trodde og vi hadde håp om at vi skulle få et stort antall medlemmer i bygningsindustrien i tale. Det lyktes imidlertid ikke, men det er en annen sak.

Flere forbund har forhandlet seg fram til resultat. Blant annet har det skjedd innen næringsmiddelindustrien, hermetikkindustrien og bryggeriene. Det samme gjelder for så vidt for tekstilindustrien og andre industrier. Vi skal være oppmerksom på at uansett på hvilken måte en er kommet fram til et oppgjør — enten ved forhandlinger, mekling eller ved lønnsnemndavgjørelse — så er resultatet praktisk talt det samme. Det er direkte sammenliknbart og det ligger også på linje med de retningslinjer vi la til grunn for oppgjøret. Det er naturligvis slik at ikke alle har fått nøyaktig samme beløp, men det ville heller ikke være mulig når en skulle vurdere de enkelte tariffnivåene.

For så å komme tilbake til teglverkskonflikten vil jeg gjerne nevne at det først lyktes oss å nå fram til løsning etter tre måneders konflikt. En kan si det var beklagelig, men her tror jeg det var nødvendig med en konflikt. For det første var det nemlig ikke mulig så tidlig som i februar å komme fram til et forhandlings- eller meklingsforslag som kunne få partenes anbefaling. For det annet tror jeg man må ha klart for seg at når det gjelder teglverksindustrien var det nødvendig for akkordnivået eller hele fortjenestenivået innen den industrigren. Ved enkelte teglverk lå inntektsnivået på et urimelig lavt plan.

Man forhandlet seg fram til enighet om de fleste punktene, og det var bare et par som stod igjen. Etter lange forhandlinger ble man så enig om å undergi de par punktene frivillig voldgiftsbehandling. Løsningen ble etter min mening tilfredsstillende og en har grunn til å være noenlunde tilfreds med det resultat en kom til.

Når det gjelder Handels og Kontors oppgjør med Arbeidsgiverforeningen, så vil jeg i tilslutning til det formannen sa, bare nevne at slik situasjonen lå an ville det ikke være mulig å komme fram til et skikkelig resultat uten at en satte i verk konflikten. Det var nødvendig å ta denne oppmykningsøvelsen med Norsk Arbeidsgiverforening. Det har nemlig satset så mye på de grupper av funksjonærer som står utenfor Landsorganisasjonen at det var nødvendig å se om de ville noe her. Dertil tror jeg også konflikten var nødvendig for funksjonærene. Hvorfor ikke la funksjonærgruppen få følelsen av at den virkelig betyr noe i det store maskineriet i arbeidslivet, og hvorfor ikke la funksjonærene lære å kjenne samhörighetene med de andre lønnstakerne? I den korte konflikten tror jeg funksjonærene fikk bevis for at samhörigheten er til stede, og jeg tror funksjonærene har skapt seg selvsikkerhet i den korte konflikten. Det tror jeg skal styrke fellesskapet.

Oppgjøret vi kom fram til skjedde ved forhandlinger mellom partene under riksmeklingsmannens ledelse, men vi kan godt si at det ble et frivillig voldgiftsoppgjør fordi vi fikk inntrykk av at Arbeidsgiverforeningen handlet under tvang — det ga de også uttrykk for — bl. a. på grunn av det forslaget de var stillet overfor, et forslag de ikke kunne komme unna. Oppgjøret er etter min mening ganske tilfredsstillende. Når det gjelder den lønnsøking funksjonærene fikk tror jeg den ligger over gjennomsnittet som er 5 prosent. Men dette var nødvendig fordi lønnsnivået her lå tilbake fra før.

Jeg skal ikke komme inn på de oppgjørene som er unna gjort, det er så mange nå — vi har innenriksfarten for sjøfolkene og maskinistene, næringsmiddelindustrien, trelastbrukene og en hel rekke andre. Dette er alle oppgjør som ligger på linje med det opplegget sekretariatet gjorde de siste dagene i februar. Videre vil jeg tilføye at når det gjelder selve opplegget av tariffkompleksene så er vi å jour. Det har ikke i noen tilfeller vært spørsmål om etterbetaling.

Alt i alt stiller det seg slik at det er avgjort tariffer for omlag 163 000 lønnstakere. Det er skjedd ved lønnsnemndskjennelse for en del, men mesteparten av oppgjørene er skjedd ved forhandlingsforslag eller meklingsforslag. Det er ute til avstemning forslag for omlag 23 000 medlemmer. Det meste av dette er tariffavtaler som omfattes av Norsk Arbeidsgiverforening. I tillegg til dette kommer så lønnsoppgjøret med Staten

som omfatter ca. 73 000 lønnstakere, hvorav 45 000 er organisert i Landsorganisasjonen. Når det er svart på de forslagene som er ute til avstemning, er en kommet så langt at en har fått oppgjør for 260—270 000 lønnstakere. Hele vårtariffkomplekset omfatter 320 000 — omkring det. En har derved snart gjort unna hovedtyngden. Men en skal ikke se bort fra at en har vanskelige oppgjør igjen, nemlig de oppgjørene en står overfor til høsten — f. eks. transportfagene og hotell- og restaurantvirksomheten. Jeg vil også nevne møbelindustrien som kommer i sommer.

En av de tingene som kommer til å gjøre disse oppgjørene vanskelig er om vi skulle komme opp i den situasjon at levekostnadsindeksen passerer den røde streken. Det er ikke langt igjen — og opplever vi det, vil situasjonen bli vanskelig. Men hvis så skulle skje mener jeg at de forbundene dette vil omfatte må forsøke å få antisperte forhandlinger med motparten slik at vi kan få både tariffoppgjøret og indeksoppgjøret i samme sammenheng. Dette er av de ting man må drøfte inngående.

Stort sett kan jeg si at slik det har gått med tariffrevisjonen i år — hva farten angår — kan vi være tilfreds. Vi er omtrent å jour med oppgjøret. Med hensyn til det vi har kunnet oppnå i lønnsøking, så tror jeg også det er noenlunde tilfredsstillende. Det vil selvsagt være slik at en ikke på langt nær har fått det en håpet eller ønsket, men jeg tror en har fått gjennomført det som var mulig. De oppgjør som da står igjen tror jeg kommer til å ligge på samme nivå. Dermed tror jeg en kan si at vi skal kunne komme gjennom denne tariffsituasjonen på en slik måte at vi har fått det som har vært mulig å oppnå.

Ordsifte.

P. Ødegaard: Nordahl sa at man ikke skulle tvistes om overføringen av medlemmene til det nye forbundet. Jeg er enig med ham. Jeg kjenner ikke til at det har vært slike tvister, men det er blitt fortalt at det nye forbundet skal ha lagt fram en sak for tvistenemnda om 6 eller 7 formenn ved en møbelfabrikk. De har en slik jobb at deres formannsarbeid vurderes til to timer pr. dag. Den øvrige tiden arbeider de på akkord sammen med de andre arbeiderne. Hvis det er riktig at denne saken er lagt fram for tvistenemnda, så synes jeg det er noe eiendommelig. Vi har nemlig ikke fått noen henvendelse eller krav fra det nye

forbundet om overmelding. Jeg synes det skulle være en selvfølge at man her bruker samme framgangsmåte som de andre forbundene praktiserer i liknende saker.

Så var det et forhold som Mentsen ikke kom inn på, nemlig avtalen om at det ikke skal brukes feriebooker og feriemerker, som er forlenget for tredje gang. Da denne avtalen ble gjort i fjor var det samtidig meddelt fra L.O. at for bedrifter utenfor Arbeidsgiverforeningen burde forbundene søke å gjennomføre ordningen med feriebooker og feriemerker. Det må her være klart at når Arbeidsgiverforeningen slipper å bruke denne ordningen, vil heller ikke de andre bedriftene være med på den. Det var riktig motivert fra Landsorganisasjonen i fjor, at det særlig med henblikk på en nedgangsperiode eller konjunkturomslag ville være særlig nødvendig å få gjennomført denne ordningen. Nå har vi jo hatt en del konjunkturomslag, i første rekke i tekstil og skotøy, og det kan bli en rekke mindre bedrifter som må stanse. Arbeiderne vil da bli stående der uten å ha feriepengar, og de vil kanskje ikke kunne få dem i det hele tatt. Jeg vil gjerne høre hva som er grunnen til at denne avtalen er forlenget til 15. mai 1953.

Alb. Karlsen: Jeg ville ikke tatt ordet her nå hvis det ikke var fordi Mentsen slutter sitt foredrag med å si at det oppgjør som skjer heretter, må bli noe som er i samme linje med det som er skjedd tidligere. Jeg har forstått det slik at representantskapet gjorde vedtak i fjor om at forbundene skulle stå fritt til å ivareta sine medlemmers interesser — og da i første rekke de lavest lønnede. Jeg vil nevne de forhandlinger vi har hatt for arbeiderne i Statens veivesen. Etter de oppgaver som foreligger fra Statistisk Sentralbyrå går det fram at denne arbeidergruppe er svært lavt lønnet. Det er den som ligger lavest i dette land. Ved tariffrevisjonen i år hadde Arbeidsmannsforbundet regnet med at vi i første rekke skulle få hevet lønningene for de laveste gruppene, og det har forbundet tatt sikte på i det forslag vi har fremmet overfor motparten. I dette tilfelle er motparten Staten. Det har dessverre vist seg at vi ikke er blitt hørt når det gjelder de lavest lønnede. Forhandlingene som vi nå har ført siden i mars, er midlertidig innstillet. Etter de opplysningene vi har fått, skyldes det at de i Staten som har endelig innflytelse over disse tingene, skal få tid til å vurdere «det meningsløse forslag» som vi kom med som motforslag og som forbundets krav. Vi krever at de lavest lønnede skal få en rimelig

lønnsøking slik at de kommer på lønnsvilkår som tilsvarer det som er gjennomført for andre tilsvarende arbeidergrupper.

Man skulle jo ikke snakke om detaljer i en «engrosforretning» som denne, men jeg vil be arbeidsministeren — når denne saken skal sluttbehandles — se denne saken på linje med den lønnsøking som er gjennomført for Statens tjenestemenn. I år vil vi nemlig ha et rettferdig oppgjør.

Fritz Hannestad: Da tillitsmenn for vårt forbund skulle drøfte overføringsbestemmelsene med sekretariatet kom det fram et spesielt forhold på Hyllevåg møbelfabrikk. Denne fabrikk er lagt opp for serieproduksjon, og den arbeidsledende funksjon for disse formennene blir av mindre art. På møtet ble vi enige om at disse folkene skulle overføres til oss. Den gang var forholdet det at to av dem allerede sto hos oss, en sto i Arbeidslederforbundet og fem sto i Treindustriarbeiderforbundet.

Nå er forholdet det at vi har en organisasjonskomité som skal bistå oss i slike saker. Treindustriarbeiderforbundet har sendt ut et skriv til sine medlemmer at når det gjelder helt ledende stillinger — når folkene på ingen måte tar del i produksjonen — så skal disse overføres. Men det er klart at man ikke kan se så snevert på saken. Vi må regne med at i den moderne industrien som i store trekk bygger på serieproduksjon, må arbeidslederne ta del i arbeidet i mer eller mindre utstrekning uten at dette forrykker den statusen de har ved bedriften. Det er dette prinsippet vi har villet forelegge Landsorganisasjonens organisasjonskomité.

For øvrig vil jeg i tilknytning til det Nordahl var inne på om vårt forbund, bare nevne at det er riktig at vi på relativt kort tid har fått et medlemtall på ca. 2 000. Vi har nyorganisert 450, godt og vel 100 kommer fra Arbeidslederforbundet og resten er overført. Den første tiden gikk det kanskje litt tregt med selve overføringen. Mange har hatt et langt medlemskap i sin fagforening og de har ikke vært så villige til å føres over til oss. Men i den senere tid har overføringene gått betraktelig bedre og det har stort sett ikke vært mer gnidning enn det skal være innen en god familie.

Når det gjelder det forholdet Nordahl var inne på om vårt forhold til funksjonærene, mener jeg vi må se hele denne situasjonen i samband med det politiske opplegget. Det var overraskende hvor vennlig Morgenbladet var blitt overfor den nye

funksjonærorganisasjonen, og den avisa snakket om at organisasjonen måtte få streikerett. Morgenbladet har jo alltid vært arbeidsgivernes og streikebryternes talerør.

En annen sak som vi kommer til å stå overfor er vårt forhold til Nito og Ingeniørforeningen. I dag er det slik at man kan være medlem i Nito og LO samtidig, og det samme gjelder også for Ingeniørforeningen. Begge disse organisasjonene har en hovedavtale med Norsk Arbeidsgiverforening, og det har vist seg at når vi har gjort et tariffmessig framstøt, har disse organisasjonene gått bakveien og oppnådd bedre vilkår enn vi. Dette forholdet må det bringes klarhet i. På landsstyremøtet akter vi nå å ta opp hele dette spørsmålet om en kan være medlem av LO og en av de to organisasjonene samtidig.

Dirigenten: Det foreligger ingen innstilling om dette punktet på dagsordenen. Sekretariatet er av den mening at en ikke behøver å formulere noen uttalelse om vår oppfatning av den faglige situasjon. Vi kan ta redegjørelsene til etterretning.

Konrad Nordahl: Denne gang mente vi at vi ikke burde vedta resolusjoner. Vi skulle la kjensgjerningene tale for seg selv.

For øvrig var det bare en kort bemerkning til Ødegård. Han har på vegne av Treindustriarbeiderforbundet skrevet et brev til sekretariatet om disse ferieøkene og krevet at hvis ikke vi fikk en annen ordning her ville han ta denne saken inn for representantskapet. Sekretariatet består jo av representanter for en rekke større forbund, og sekretariatet var enstemmig av den oppfatning at denne saken ikke burde inn for representantskapet. Den gang vi fikk ferieloven forhandlet vi om enkelte tilpasninger av loven. Arbeidsgiverne spurte da om ikke vi kunne gå med på den ordningen at ferieøkene ble liggende hos arbeidsgiveren og at han førte inn beløpene. Når ferietiden var inne, ville så pengene bli utbetalt. Som kompensasjon for dette gikk Arbeidsgiverforeningen med på å utbetale feriegodtgjørelse for tre måneder under sykdom. Det har vi ikke rett til etter ferieloven. Dette gikk vi med på, og denne ordningen har fortsatt ved at vi har fornyet den hvert år. Sekretariatet har nå funnet at det ikke er noen grunn til å gjøre endringer her. Når det blir snakk om å forlenge avtalen for neste år, får vi ta saken opp til drøfting. Vi skal være oppmerksom på at i det øyeblikk vi krever overfor Arbeidsgiverforeningen at nå skal hver mann ha utlevert sin feriebok, så betyr det at vi mister denne godtgjørelsen i tre måneder under sykdom. Men så vidt jeg forstår Ødegård

står flertallet av hans bedrifter utenfor Norsk Arbeidsgiverforening, og da er forholdet at man for alle de bedriftene kan forlange utlevert ferieøkene.

Men det er en annen ting i forbindelse med dette med ferieboksystemet som jeg vil understreke her, nemlig det salget som foregår med ferieøkene. Vi er kommet over 800 tilfelle av salg av ferieøkene. Men hvor omfattende ville ikke dette bli om en tok ut de ferieøkene som ligger i bedriftene tilsluttet Arbeidsgiverforeningen? Det er en farlig affære vi er kommet inn på ved at medlemmene omsetter økene for penger, panter dem eller forfalsker dem. Dette kan komme til å ødelegge det gode vi har fått i den nye ferieloven. Jeg vil be forbundene innskjerpe overfor medlemmene at dette forholdet må det bli slutt på.

Gunnvald Hauge: Når det gjelder denne funksjonærenes sentralorganisasjon hvor også styrmennene er kommet inn, er forholdet at vi før eller siden må ta stilling til medlemskapet til Norsk Sjømannsforening i ITF — den internasjonale transportføderasjon. Det er klart vi ikke kan fortsette samarbeidet med en slik organisasjon gjennom internasjonale forbindelser hvis de opprettholder medlemskapet i en gul funksjonærorganisasjon. Jeg forstår det er vanskelig for Landsorganisasjonen å ta stilling til spørsmålet på grunn av den utvikling som har funnet sted i Sverige, men uansett hvordan samarbeidet har vært der borte, må vi se på våre hjemlige forhold og ta stilling til dette spørsmålet.

Vi har også fått en gul stuert- og kokkeforening i Tønsberg som vi er i ferd med å tilintetgjøre. Jeg tror ikke det er vanskelig for Norsk Sjømannsforbund med den organisasjonsprosent vi har i dag å bryte ut medlemmene i Norsk Sjømannsforening. Vi kjenner mange av de folkene det her er snakk om, og vi vet at de ikke er interessert i å stå i en gul organisasjon. Det viser den avstemning som er foretatt blant styrmennene hvor bare en ganske liten prosent av medlemmene deltok. Jeg vil derfor henstille til Landsorganisasjonens sekretariat så snart som mulig å ta et oppgjør med de folkene. Vi ser på denne saken litt for politisk — vi bør se mer faglig på den og kjøre i vei etter våre gamle gode linjer.

Når det gjelder våre tariffoppgjør for innenriksfarten, så vil jeg gjerne si et par ord til statens representanter. Vi hadde ventet at så lenge våre egne folk i Stortinget hadde gjennomført 48 timers arbeidsuke i kystfarten, så trodde vi at en under

en regulær tariffrevisjon kunne gå med på å ta forhandlinger med oss før en gikk til forhandling med Norsk Arbeidsgiverforening og akseptere en 48 timers arbeidsuke for de sjøfolk som er beskjeftiget på statens skip. Vi har gjennomført dette for flere år siden for en del grupper og det sto bare noen få igjen. Vi henvendte oss til Landsorganisasjonen — nærmere bestemt Mentsen — som var enig i at vi skulle forsøke staten først, men dette ble avslått av Bratteli. Han ville ikke innlate seg på forhandlinger før vi var ferdig med Norsk Arbeidsgiverforening. Å diskutere 48 timers arbeidsuke med de karene så umiddelbart etter at arbeidstvistloven er vedtatt, det var som å stange hodet mot veggen.

Når det gjelder utenriksfarten som vi skal revidere tariffen for nå til jul, hadde vi nesten håpet vi skulle slippe lønnsnemnd fordi vi der har muligheter for å komme lengre under et tariffoppgjør enn tilfellet var for innenriksfarten. Det er stor forskjell på økonomien til rederne i utenriksfarten og kystfarten. Jeg vil be kommunalministeren ikke etablere noen lønnsnemnd for utenriksfarten når vi kommer så langt. Den saken skal vi greie selv.

Arthur Rinke: Da vi på siste representantskapsmøte trakk opp linjene for tariffoppgjøret ble det til at forbundene skulle stå fritt, og jeg for min del trodde da at dette skulle inneholde en realitet. Etter min mening er det ikke blitt til realitet. Når vi sier at oppgjøret skal skje innenfor rammen av det Nasjonalbudsjettet kan gi, da er vi kommet like langt. Mentsen sa at lønnsmessig er det litt framgang. Etter mitt skjønn er vi på tilbakegang. I avisene har vi sett det slik framstilt at arbeidernes lønninger er redusert. I beste fall står vi nå der vi sto i 1949. På arbeidsplassene er det en tydelig stemning for lønns- og prisstopp. Jeg tror vi gikk for snart bort fra denne linjen. Mentsen nevnte også transportfagene. Jeg tror det blir en av de vanskeligste tingene vi får med å gjøre når vi til høsten skal ta til med tariffene for de fagene. Vi står overfor en sterk rasjonalisering her, idet det innføres maskinell lossing og lasting og det blir en gjennomgripende forandring i arbeidsmetodene. Bare på dette område vil det være sterke motsetninger til stede. I tillegg kommer lønsspørsmålet. Man har hatt akkorder som det i de siste ti-femten år ikke er blitt rørt ved.

Thv. Karlsen: Det som spesielt har interessert meg i de innledningene vi har hørt her var det Nordahl sa om funksjonærene

nes spesielle forhold. Norsk Tjenestemannslag er kanskje noe spesielt interessert da vi vet at den organisasjonen vi er opprettet i direkte konkurranse med, nemlig Statstjenestemannsforbundet eller Stafo, diskuterer nå å slutte seg til FSO — Funksjonærenes Sentralorganisasjon. Det er klart at hvis dette blir gjennomført vil vi komme i et direkte motsetningsforhold eller konkurranseforhold også til FSO som da vil bli hovedsammenlutningen. FSO vil da komme til å omfatte de samme grupper av funksjonærer som vi skal organisere i Landsorganisasjonen. Jeg er enig i at vi ikke skal gi disse organisasjonene noen gratis agitasjon ved at vi setter i gang tiltak eller blåser dette opp som en overhengende fare for oss. Vi har sett at den spesielle agitasjon fra Landsorganisasjonens funksjonærforbund har fra enkelte hold vært slått opp som et direkte resultat av at FSO er opprettet. Det måtte dette til, er det blitt sagt, for at Landsorganisasjonen måtte våkne og bli oppmerksom på at det fantes noe som heter funksjonærer. Jeg mener imidlertid at vi bør gjøre alt vi kan underhånden for å holde disse nye organisasjonene utenfor slik at de følger de ikke får det samme fotfeste som de bør ha. Jeg tenker spesielt på det internasjonale samarbeid. Der er forholdet det at Den frie faglige internasjonale og Det internasjonale arbeidsbyrå er begynt å sysle ganske aktivt med spesielle funksjonærproblemer. Det er også blitt innkalt til internasjonale konferanser for å drøfte disse problemene. Jeg kjenner til at de enkelte landsorganisasjonene av FFI er blitt bedt om å gi oppgaver om funksjonærorganisasjoner, enten de er tilsluttet Landsorganisasjonen eller ikke — for at disse eventuelt kunne bli med i internasjonale konferanser med sikte på å drøfte funksjonærenes problemer. Jeg mener at vår Landsorganisasjon i et slikt tilfelle må si klart til FFI eller andre internasjonale organer som skal medvirke til å holde liv i disse organisasjonene som vi helst ser burde forsvinne snarest mulig. Det er på ett område vi kan gjøre noe her, nemlig å holde dem utenom. Det er noe vi i første omgang bør gjøre. Ellers hilser jeg med glede at dette spørsmålet er drøftet i et engere utvalg etter en konferanse som ble holdt i Landsorganisasjonen i sin tid, og at sekretariatet vil komme til å drøfte problemet gjennom slik at vi sannsynligvis får det fram for neste representantskapsmøte.

Votering: Dirigentens forslag om å ta Nordahls og Mentsens utgreiinger til etterretning ble enstemmig vedtatt.

Dagsordenens punkt 9a:

Retningslinjer for Tvistenemndas behandling av organisasjonsproblemer.

Dirigenten: Tvistenemnda har lagt fram en redegjørelse og en innstilling. Den er behandlet og godkjent av sekretariatet i møte den 22. januar i år, og lyder:

Før 1923 bygde Landsorganisasjonen på tre forbundsformer i det private arbeidsliv, nemlig:

1. Fagforbund.
2. En blanding av fagforbund og industriforbund.
3. Et forbund som omfattet alle ikke-faglærte arbeidere, herunder også en rekke spesialarbeidere. Hjelpearbeiderne og spesialarbeiderne var spredt over et stort område, og til dels utgjorde de hovedstyrken av arbeiderne i en rekke industrier.

Kongressen i 1923 vedtok en radikal omlegging av fagorganisasjonens organisatoriske oppbygging. For i praksis å gjennomføre oppbygging av de nye organisasjonsformer, ble det ned satt en nemnd (tvistenemnd), som i samråd med forbundene og om nødvendig ved beslutning i sekretariatet skulle søke å gjennomføre kongressens vedtak. Kongressen forutsatte den gang en sammenslutning av beslektede industrier i et fellesforbund, men hovedvekten måtte legges på å få samlet alle arbeidere som var beskjeftiget i en bestemt industri eller arbeidsgren i et fellesforbund.

Under behandlingen av disse spørsmål er det i en rekke tvister blitt hevdet forskjellige oppfatninger om hvilken hovedlinje som skulle følges. En rekke forbund mener at et selskap som driver forskjellige fabrikker på samme sted må betraktes som én bedrift, og arbeidernes organisasjonsforhold må avgjøres etter arten av den fabrikk som beskjeftiger de fleste arbeidere. Andre mener at det ikke kan tas hensyn til eiendomsforholdet til bedriften, men at det er de enkelte fabrikkers produksjon som må være avgjørende for hvilket forbund som skal ha organisasjons- og tariffretten ved fabrikk (verkstedet).

Organisasjonskomitéene og tvistenemndene, som er valt etter kongressen i 1923, har alle uten unntak fulgt den linjen at oppbyggingen av den industrielle organisasjonsform må skje etter følgende prinsipper:

Arbeiderne ved en fabrikk, et verksted eller arbeidsplass må samles i et forbund uten hensyn til deres faglige yrke. Således må alle fagarbeidere som er beskjeftiget på en arbeidsplass slutte seg til vedkommende industriorganisasjon, selv om flertallet av industriens arbeidere er ufaglærte. Bortsett fra enkelte tilfelle er det som regel mindre styrker av fagarbeidere som på denne måte er løst ut av sitt opprinnelige fagforbund og overført til de forskjellige industriorganisasjoner, eksempelvis jernarbeidere av forskjellige yrker som utfører reparasjonsarbeider ved fabrikkene, trearbeidere, malere osv. som kommer i samme stilling. Stort sett omfatter disse forskjellige fagarbeidere det ordinære reparasjons- og vedlikeholdsarbeid på vedkommende arbeidsplass. Fagenes hovedstyrke har fått anledning til å opprettholde sine opprinnelige forbund, dog slik at de også har organisert ikke-faglærte arbeidere innenfor sitt arbeidsområde, eksempelvis de grafiske fag, bakerne, slakterne og pølsemakerne osv. Disse forbund har således gjennomført industriforbundsformen for sine arbeidsområder.

Sammenslutningen av beslektede forbund er ikke gjennomført. Årsaken er motstand fra et eller flere forbund mot denne sammenslutning. De hevder at de hverken industrielt eller fagmessig har noen produksjonsmessig forbindelse med hverandre, eksempelvis i næringsmiddelindustrien. Dette standpunkt er ikke riktig når det gjelder de tre forbund i den grafiske industri, og heller ikke når det gjelder Murerforbundet og Bygningsindustriarbeiderforbundet, samt Jern- og Metallarbeiderforbundet og Formerforbundet. Disse forbunds arbeidsområde har hver i sin gruppe så sterke produksjonsmessige tilknytningspunkter at de burde ha sluttet seg sammen i ett forbund for hver industri eller arbeidsområde. Elektriker forbundet har fremdeles en del bedriftselektrikere som burde overføres til de respektive industriforbund.

Men ellers har forbundene stort sett gjennomført en industriell oppbygging av sin fagorganisasjon etter de retningslinjer som kongressen har vedtatt. Det oppstår imidlertid til stadighet tvister ved nyorganisering av arbeidere om hvilket forbund de skal stå tilsluttet. Tvistenemnda har fulgt den linje at man legger fabrikk eller verkstedets hovedproduksjon til grunn for sin behandling av saken. Er det en fabrikk eller bedrift som beskjeftiger flere fag eller spesialarbeidergrupper, må bedriftens produksjon eller karakter være avgjørende for hvilket forbund

arbeiderne bør stå tilsluttet. Er det spesialbedrifter som beskjeftiger seg med et spesialarbeid, må arbeiderne ved denne spesialbedrift organiseres i tilslutning til det forbund som har hovedstyrken av vedkommende fag- eller spesialarbeidergruppe. En henviser til tvisten om glassliperne i Drammen, en rekke tvister mellom Treindustriarbeiderforbundet og Bygningsindustriarbeiderforbundet om arbeiderne ved trevarefabrikkene, tvisten mellom Jern- og Metallarbeiderforbundet og Kjemisk Forbund om vulkaniseringsverkstedene, behandlingen av de kommunale spesialbedrifter, som det kommunale bakeri i Trondheim, restauranten St. Halvard i Oslo og en rekke andre. På grunn av de vanskeligheter som er oppstått, mener tvistenemnda det er nødvendig at sekretariatet treffer avgjerd om hvilke prinsipper som skal legges til grunn ved behandlingen av organisasjonstvister. Det vil bli uholdbart hvis avgjørelsene skal treffes mer eller mindre tilfeldig. Det vil da for et enkelt forbund lett komme til å fortone seg slik at det er sympatier eller antipatier som er avgjørende for de vedtak som treffes. Tvistenemnda har intet annet ønske en nå behandle alle spørsmål likt og etter bestemte retningslinjer.

Eksempler på tvister.

Det foreligger en rekke tvister hvor forbundene synes å innta forskjellige standpunkter, alt etter de interesser de har. Således kan de i to eller flere tvister innta forskjellige og motsatte standpunkter. Som eksempel kan nevnes to tvister som pågår mellom Norske Jern- og Metallarbeiderforbund og Norsk Treindustriarbeiderforbund.

Den ene gjelder tvist ved Moelven Bruk og den annen ved Axelsens bedrifter i Flekkefjord.

Tvisten ved Moelven Bruk er innbrakt for tvistenemnda av Norsk Treindustriarbeiderforbund og gjelder følgende:

Moelven Bruk produserer landbruksredskaper og dessuten møbler av tre.

Treindustriarbeiderforbundet hevder at bedriften må komme inn under Treindustriarbeiderforbundets område. Trearbeiderne ved møbelfabrikken og de trearbeidere som er beskjeftiget i bedriften for framstilling av landbruksredskaper, utgjør flertallet av bedriftens arbeidere, og at de derfor fagmessig og industrielt må tilhøre Treindustriarbeiderforbundet.

Jern- og Metallarbeiderforbundet hevder at alle arbeiderne ved Moelven Bruk må tilhøre Jern- og Metallarbeiderforbundet, da bedriften må betraktes som et samlet hele, og at arbeiderne ved framstilling av landbruksredskaper, utgjør flertallet av bedriftens arbeidere, og at derav må følge at arbeiderne ved møbelfabrikken også må stå tilsluttet Jern- og Metallarbeiderforbundet.

I Flekkefjord krever Treindustriarbeiderforbundet at alle arbeiderne ved Axelsens bedrifter skal stå tilsluttet dette forbund. Axelsen har en tønnefabrikk, en karosserifabrikk og et mekanisk verksted.

Arbeiderne i tønnefabrikken utgjør flertallet av den samlede arbeidsstokk og må stå tilsluttet Treindustriarbeiderforbundet. Forbundet henviser bl. a. til at det føres fellesregnskap for bedriften.

Jern- og Metallarbeiderforbundet inntar det standpunkt at karosserifabrikken og det mekaniske verksted er to selvstendige bedrifter, som intet har med tønnefabrikasjonen å bestille, og at de arbeider innenfor et område som skal tilhøre Jern- og Metallarbeiderforbundet.

Ved Helly Hansens bedrifter i Moss er det 4 forbund som har avdelinger, nemlig Tekstilarbeiderforbundet, Treindustriarbeiderforbundet, Bekledningsarbeiderforbundet og Jern- og Metallarbeiderforbundet.

Fagforeningsstyrene har krevd at det må bli en fagforening for disse bedrifter med en felles tariff. Det hender ofte at arbeiderne fra den ene avdeling blir overført til den annen avdeling og dette skaper vansker. Ved sådanne overføringer oppstår vansker med hensyn til arbeidsvilkårene. Hvert forbund har nemlig sin egen tariff med differensiering av lønnsvilkårene.

Kragerø Møbelfabrikk har to bedrifter, en som i hovedsak framstiller dører og vinduer og en som framstiller møbler. De to produksjoner foregår i to selvstendige bygninger på hver sin kant av byen, men Treindustriarbeiderforbundet hevder at det er dette forbund som skal ha begge bedrifter, under henvisning til at det er samme eier, med samme administrasjon og felles regnskap.

I Trondheim er en bedrift som framstiller ståltau, hvor arbeiderne står tilsluttet Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund. Den samme bedrift har en avdeling som framstiller manillatau. Arbeiderne der står tilsluttet Norsk Tekstilarbeiderforbund. Det

har mellom de to forbund ikke vært noen tvist om den organisasjonsmessige oppdeling av arbeidsstyrken.

Når det gjelder bilverkstedene er det fremdeles uenighet mellom de interesserte forbund om hvordan organisasjonsforholdet skal ordnes mellom de bedrifter som på en eller annen måte foretar reparasjon av biler eller bildeler. I Oslo er arbeidet sterkt spesifisert. De egentlige bilverksteder utfører det mekaniske arbeid ved bilreparasjoner. Det er andre selvstendige bedrifter som hver for seg utfører annet reparasjons- eller fornyelsesarbeid til biler, eksempelvis gummivulkanisering. Tapetser- eller salmakerverksteder som utfører stopningsarbeid til biler, andre spesialverksteder som utfører lakkeringsarbeid.

En har forstått det slik at Jern- og Metallarbeiderforbundet bestemt hevder at alt dette arbeid skal tilhøre Jern- og Metallarbeiderforbundets arbeids- og organisasjonsområde, selv om det er selvstendige bedrifter som utfører de forskjellige arbeidsoperasjoner.

Mellom en rekke andre forbund foreligger tvister av liknende karakter som foran nevnt. Når tvistenemnda skal behandle den slags saker, og lage innstilling for sekretariatet, ønsker en å følge bestemte linjer. Tvistenemnda anser det derfor riktig at sekretariatet trekker opp de prinsipielle retningslinjer som tvistenemnda bør følge i sin behandling av de forskjellige saker. Hittil har tvistenemnda fulgt den linje at arbeiderne i et fag så vidt mulig må samles i et og samme forbund. Det er bare i de tilfelle hvor en bedrift beskjeftiger en rekke fag at alle fagets utøvere samles i den organisasjon som har fått bedriften som sitt organisasjonsområde. Eksempelvis alle arbeidere på skipsbyggerier må samles i Jern- og Metallarbeiderforbundet, alle arbeidere i bygningsindustrien i Bygningsindustriarbeiderforbundet, arbeiderne i trevareindustrien i Treindustriarbeiderforbundet, arbeiderne innenfor det kjemiske forbunds område i Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund osv. Denne linje må også etter tvistenemndas oppfatning gjennomføres i de tilfelle hvor en og samme eier har en rekke forskjellige bedrifter. Eienomsforholdet til bedriften kan ikke være avgjørende for hvilken organisasjon de forskjellige bedrifters arbeidere skal stå tilsluttet. Heller ikke om bedrifter fører felles regnskaper og har en felles administrasjon for vidt forskjellige fabrikker. Dette med felles regnskaper kan vi for øvrig ikke skjønne det er mulig at noen bedrift fører som har forskjellige fabrikker og produk-

sjonsgrener. Under alle omstendigheter må vel disse bedrifter føre spesialregnskaper for hver fabrikk for å holde rede på kalkulasjoner og bedriftsresultatene.

Et annet spørsmål kan være om det kan være praktisk å la et forbund få organisere samtlige arbeidere hos en arbeidsgiver som har forskjellige fabrikker når forholdet er at arbeiderne overføres fra den ene fabrikk til den annen, alt etter behovet og produksjonsmulighetene, og at disse overføringer er en alminnelig foreteelse.

Tvistenemnda har i møte den 10. november 1951 behandlet disse spørsmål og foreslår for sekretariatet, eventuelt for representantskapet, å treffe følgende vedtak:

Under henvisning til foranstående foreslår tvistenemnda at sekretariatet treffer vedtak om følgende retningslinjer for behandlingen av organisasjonsproblemene:

1. Ved en bedømmelse av hvilket forbund som skal ha organisasjonsretten ved en fabrikk, et verksted eller i et arbeidsområde i det private arbeidsliv, skal arbeidets karakter legges til grunn.

Tvistenemnda skal fortsatt følge den linje at et fags utøvere så vidt mulig samles i ett forbund. Unntakelse herfra skjer når et fags arbeidere er beskjeftiget ved en fabrikk eller i en industri som et annet forbund har fått tildelt som sitt organisasjonsområde. I det tilfelle skal alle arbeidere, uansett fag, organiseres i dette forbund.

2. Når en bedrift driver forskjellige selvstendige produksjoner, skal som regel arbeiderne i hver produksjonsgren organiseres i tilslutning til de respektive industriforbund. Har sådanne bedrifter felles lager og/eller felles transport, må disse arbeidere organiseres i den forening hvor arbeiderne i bedriftens hovedproduksjon skal stå.
3. Ved en kombinert bedrift med forskjellige produksjonsgrener som utgjør et ledd i framstillingen av et samlet produkt, må organisasjonsretten tilhøre det forbund som fagmessig eller industrielt representerer flertallet av bedriftens arbeidere.
4. Arbeidere ved en bedrift som driver forskjellige produksjonsgrener, og hvor arbeiderne ofte overføres fra en produksjonsgren til en annen, kan slutes sammen i det forbund som representerer bedriftens hovedproduksjon.

5. Tvistenemnda skal i sin innstilling til sekretariatet anføre de grunner som har bevirket at en har fraveket hovedreglene for forbundenes organisasjonsområder.

Vi vedlegger rapport fra konferansen i Stockholm, hvor sekretariatets representanter deltok, samt en representant fra Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund og Norsk Skog- og Landarbeiderforbund.

Hensikten med denne reise var i første rekke å undersøke organisasjonsforholdene for skog- og landarbeiderne og deres stilling til andre organisasjoner i grenseområder, men man benyttet anledningen også til å konferere om andre organisasjonsspørsmål.

Votering: Tvistenemndas innstilling ble enstemmig vedtatt. Derved var møtet slutt kl. 17.35.

FORMIDDAGSMØTET TIRSDAG 20. MAI KL. 9.30

Dirigent: Torbjørn Henriksen.

Protokollen fra formiddagsmøtet den 19. mai ble referert og godkjent.

Dirigenten: Jeg har den glede å hilse velkommen en fram-tredende representant for amerikansk fagbevegelse — Mr. Victor Reuther som tilhører det store automobilarbeiderforbundet i Amerika. Forbundet har et medlemstall på 1,3 millioner. Mr. Reuther er representant for CIO i Europa. Han vil bringe en hilsen til representantskapet. Jeg har den glede å gi ham ordet.

Victor Reuther: Det er en glede og ære for meg å få lov å hilse på vegne av Congress of Industrial Organisation som er den ene av de to amerikanske landsorganisasjonene. Denne turen min til Skandinavia sørget jeg for å legge på et slikt tidspunkt at jeg kunne få være til stede på dette representantskapsmøte.

Jeg vil gjerne si at jo mer jeg ser av den européiske fagbevegelsne, desto sikrere blir jeg på at det er gjennom forankring i fagbevegelsen og i den sosialdemokratiske bevegelsen at demokratiet i Europa kan reddes. Det er her det praktiske arbeid gjøres — ikke et arbeid som består i fraser og slagord, men et praktisk arbeid i fabrikker og verksteder for å bedre de

brede lags kår. Det er det som gir kjøtt og blod til et demokrati slik at det kan leve videre og utvikle seg.

Den dagen vil komme da frihets banner vaier over hele Europa. Jeg vet at den dagen er det fagbevegelsen som har gjort det grunnleggende arbeid for å sikre at frihet og demokrati rår i denne verdensdel.

Jeg skal ikke bruke mer av deres tid i formiddag. Jeg får jo anledning til å snakke med dere i kveld, og da skal jeg ta den tid jeg synes jeg trenger.

Talen, som ble oversatt av Håkon Lie, ble hilst med hjertelig bifall.

Dirigenten: På representantskapets vegne må jeg få lov å takke Victor Reuther for at han ville komme og hilse på oss. Vi takker for de gode og innholdsrike ord han ga oss. Vi tilhører jo ikke en landsorganisasjon som er så stor i medlemstall, sammenliknet med det en kan vise til i store land ute i verden. Men den norske Landsorganisasjonen har en ærerik tid bak seg og vi har den glede å kunne si at av landets totale befolkning er om lag 16 prosent organisert i tilknytning til Arbeidernes faglige Landsorganisasjon i Norge. Vi strever etter beste evne for å kjempe fram en levestandard som kan gi livet mer verdi. Og i dette arbeidet går kampen for fred og frihet inn som et fundamentalt krav og grunnlag. Derfor har vi i alle år — og det vil vi fortsette med — kjempet for friheten og selvstendigheten og for høynelse av de livsverdiene den arbeidende befolkning bør og må ha. Det er på denne bakgrunn vi ber Victor Reuther ta med en hilsen hjem til den amerikanske fagbevegelse. Vi her hjemme skal love å gjøre hva vi kan for å bringe til veie økonomiske, sosiale og kulturelle verdier. Hjertelig takk.

Dirigentens tale fikk tilslutning med langt og hjertelig bifall.

Dirigenten: Før vi går over til dagsordenen vil formannen gi en opplysning.

Konrad Nordahl: Det er tidligere annonsert et møte mellom Samorganisasjonene og forbundene. Det møtet vil bli holdt i denne salen kl. 15.30 i dag. Samtidig ber vi representanter fra Norsk Losforbund og to representanter fra Norsk Sjømannsforbund å møte kl. 15.30 på Volans kontor. Det er en spesiell sak som skal drøftes.

Dagsordenens punkt 8:

Pris- og rasjonaliseringsloven.

Dirigenten: Vi vil få en innledning av h.r.advokat Sjaastad som har vært formann i den komitéen som har avgitt innstilling til denne loven.

Gustav Sjaastad: Pris- og rasjonaliseringskomitéen ble nedsett i 1947 og vi leverte vår innstilling på vårparten i år. Mandatet var at vi skulle fremkomme med forslag til en varig prislovgivning. Vi skulle se på om samfunnet som sådant hadde noen oppgave i rasjonaliseringens tjeneste og eventuelt fremkomme med lovforslag som vi mente var høvelig til det formål. Vi skulle videre se på trustloven og komme med forslag til endringer i den loven hvis vi fant det nødvendig, og til slutt skulle vi komme med forslag til en hensiktsmessig administrasjonsordning.

Jeg tror man best får tak på dette problemet som er så stort at det vil være vanskelig for meg i en times redegjørelse å klarlegge alle sidene av det, ved at vi bare ser på hovedsynspunktene som flertallet har lagt til grunn.

Vi vet alle at trustloven av 1926 bygget på tre hovedprinsipper. For det første at konkurranseregulerende sammenslutninger kunne tenkes å være til samfunnets gagn og at man måtte se det slik at de måtte bringes under kontroll. Men på den annen side var det rimelig og riktig å få kontrollert at disse sammenslutninger ikke tok utilbørlige priser. For det annet gjennomførte man ved trustloven den regel at man skulle ha registrerings- eller anmeldelsesplikt for alle slike konkurranse-regulerende sammenslutninger — også de som motvirket konkurransen. For det tredje bygget trustloven på det prinsipp at det ikke skulle være tillatt å foreta boikott mot en mann i forretningslivet, hvis boikotten virket urimelig.

Opplegget til trustloven var på mange måter et nybrottsarbeid. Det slo inn på andre veier enn det som var det alminnelige ute i verden. I Amerika hadde man da allerede i 50 år hatt den berømte Shermanloven som bygget på det prinsipp at man skulle søke å få konkurranse i næringslivet, og derfor forbød man alle slike sammenslutninger som motvirket konkurransen. Vårt syn var i så måte det motsatte, idet man mente at det kan tenkes truster og karteller i seg selv kan være rasjonelle, de kan føre til en konsentrasjon av produksjonen og at dette kan være

heldig ut fra et samfunnsmessig syn. Man måtte da tillate dem, bare det kunne føres kontroll med dem — da spesielt over den prispolitikk de fører.

Vi var inne på hvorvidt denne måten å løse problemet på var riktig i vår politikk i tiden framover. Vi kom ganske fort til det resultat at den veien vi der hadde slått inn på var den riktige. Men vi så det videre slik at på det nasjonale plan er det overveiende sannsynlig at truster og karteller ikke kommer til å spille slik avgjørende rolle i næringslivet som de hadde gjort tidligere. Flertallet var av den oppfatning at organisasjonene i næringslivet — bransjeorganisasjonene — stort sett kommer til å avløse trustenes og kartellenes område når det gjelder utnyttingen av konkurransen. Situasjonen er nå slik at man praktisk talt på alle områder av næringslivet har organisasjoner, og de har på mange måter tatt opp det som var fagbevegelsens grunnidé, nemlig dette med solidariteten. De treffer vedtak om den prispolitikk bransjen skal følge i solidaritetens navn. Det er ganske klart, tror jeg, at den måten å løse problemene på gjør det mye lettere for næringslivet, og for de som skal kontrollere blir det temmelig vanskeligere enn om en hadde bare med truster og karteller å gjøre. Trustene og kartellene må treffe avtale om fordeling av omsetningsområdene, men bransjeorganisasjonens vedtak rammer effektivt uten avtaler — og det vil sikkert bli her vi i tiden framover må sette inn avgjørende kontroll for å kunne hindre at ikke prispolitikken glir oss ut av hendene.

Dette er vårt primære synspunkt når det gjelder de retningslinjene vi i komitéen skulle følge. Det var helt avgjørende for det standpunkt vi måtte innta. Organisasjonene kan vi nemlig ikke forby. Det ville stride mot den herskende oppfatning i vårt land — på alle næringslivets områder må det være full organisasjonsfrihet. Vi kunne derfor ikke gå den veien at vi forbød truster og karteller eller organisasjoner som motvirker konkurransen. Derfor måtte vi slå inn på den veien som ble trukket opp i loven av 1926.

Det ville ha vært bra om vi kunne ha stoppet der og sagt: vel, vi skal kontrollere på alle områder av næringslivet der konkurransen motvirkes. Hvis vi hadde sagt at her kan vi ikke få selvkontroll fra næringslivets side, så her må samfunnet komme inn for å vareta forbrukernes interesser, da ville det ikke ha vært svært mange her i landet som ville ha oponert mot et

slikt framlegg. Det er klart at når konkurransen motvirkes, må man med stor rett kunne si at kontrollen blir best hvis samfunnet kontrollerer — vi har ikke tillit til næringslivets selvkontroll.

Vi fant imidlertid at vi måtte gå videre. Vi måtte se på prispolitikken som et instrument i sysselsettingspolitikken og som et instrument som kunne brukes ved reguleringspolitikken. Et annet synspunkt som for oss var av stor betydning var — om en skulle holde full sysselsetting — spørsmålet om ikke gapet mellom den store kjøpekraft og den tilstedeværende varemengde ville få en inflatorisk tendens på lengere sikt. Vi mente det ville være slik, og det førte med seg at vi mente det kunne være grunn til å få en lov som var varig og som gikk lengere enn det prinsippet trustloven var bygget på.

Et annet synspunkt som etter vår mening fører til det samme resultat var at situasjonen hverken hos oss eller i andre land er så stabil at det kan være grunn til å sløyfe prispolitikken når man skal lage en ordning som er varig på det området.

Et tredje synspunkt som fører til samme resultat er at man ikke kan se bort fra at det er ønskelig å bruke prispolitikken som en rasjonaliseringsfaktor. Det er klart at hvis man setter prisene så lavt at de minst rasjonelle bedrifter ikke oppnår lønnsom produksjon, så vil det føre med seg at disse bedriftene enten må innstille eller de må rasjonalisere. Det synspunktet kunne vi heller ikke avskrive, og det understreker også at vi må ha en varig prislovgivning.

Til sist så vi det slik at det kunne være grunn til å ha en varig prislovgivning på de områder hvor man hadde gjennomrasjonalisert en bransje. Hvis vi for eksempel tenker oss at papirindustrien ble gjennomrasjonalisert — de hadde oppnådd det slik en kunne ønske, sett fra samfunnets og produksjonens synspunkt, — ville denne industrien være stengt for tilgang på nyreising. Også av den grunn er det etter vår mening nødvendig å ha en varig pris kontroll.

Alle disse synspunktene jeg her har nevnt førte til det forslaget flertallet har lagt fram. Vår arbeidshypotese var videre den at de materielle regler i størst mulig utstrekning ikke måtte utformes i selve loven. På den annen side — hvis en skal ha en elastisk prispolitikk, — mente vi det ville være helt ugjørlig å utforme hele lovgivningen på dette området uten at man hadde noen adgang til reguleringsfullmakter. Det gjaldt å komme

fram til en forsvarlig saksbehandling, mens man samtidig ikke måtte gjøre saksbehandlingen så omstendelig at den sinket vesentlig de avgjørelser som skulle bli aktuelle på dette området.

Vi gikk inn for at det er forbudt å ta eller kreve urimelige priser. Det er rettesnoren når det gjelder fastsettelsen av prisene, og spørsmålet om en pris er urimelig eller ikke kan til enhver tid prøves av domstolene. Det er hovedregelen i prisprinsippopplegget.

Mindretallet sier her at de vil ha bestemmelsen «utilbørlig pris». Det er klart at det gir et nokså mye friere spillerom for næringslivet. Det skal mere til før en pris er utilbørlig enn urimelig. Dette er for øvrig det samme uttrykket som en finner i den første prisloven vi hadde i 1917. Derimot gikk man i 1926 over til dette begrepet utilbørlig, og det har vært rettesnoren helt til nå.

Det er imidlertid om § 26 i prislovforslaget at uenigheten er størst, og det er her angrepet settes inn fra næringslivets side i dag. Der heter det: «Kongen eller den han gir fullmakt kan gi slike bestemmelser som finnes nødvendig for å føre kontroll med eller regulere priser eller fortjenester i ervervsmessig virksomhet.

I den utstrekning det finnes nødvendig som ledd i slik kontroll eller regulering som nevnt, eller for å gjøre kontrollen eller reguleringen effektiv, kan Kongen eller den han gir fullmakt, også gi forskrifter om produksjon, omsetning og andre ervervsmessige forhold.»

Jeg vil gjerne med en gang slå fast at § 18, om den urimelige pris, den gjelder etterprøving av prisen. Det spørsmålet må nemlig avgjøres i hvert enkelt tilfelle. Det som er meningen med § 26 er det motsatte. Her skal man gå inn og regulere prisene på forhånd etter generelle retningslinjer om den prispolitikk de næringsdrivende skal føre. Mindretallet mener det er galt å bruke prismetanismen i reguleringens tjeneste, og det er her striden står.

Hvis det blir aktuelt å bruke § 26 så skal saken forelegges Stortinget i henhold til § 14. Hvis man utferdiger forskrifter i medhold av § 6 skal det straks sendes melding til Stortinget. Det sier man ikke er en tilstrekkelig konstitusjonell kautell mot misbruk. Vi har sett det slik at det ville være ugjørlig i alle tilfeller å stille det krav at Stortinget på forhånd skulle meddeles slike saker. Men jeg vil gjerne si at § 26, sammenholdt

med § 14, etter min mening er det vanskeligste spørsmål å forsvare i prisloven. Her er forholdet det at vi får en ettergodkjenning av Stortinget. Selvsagt kan Stortinget si at dette er vi ikke enig i, og da vil det ikke bli annet for Regjeringen å gjøre enn å gå, eller forskriftene må endres. Man sier at her blir Stortinget stillet i en tvangssituasjon, da forskriftene allerede er utferdiget. Flertallet har imidlertid sett det slik at vi måtte gå den veien fordi det ikke ville være mulig å få en elastisk lovgivning på dette området som tok hensyn til den økonomiske situasjon på ethvert tidspunkt.

Hvis det er mulig å finne en bedre løsning at dette forholdet i § 26 som kobler Stortinget sterkere inn her, ville det være ønskelig. Men komitéen har funnet det uforsvarlig å gå lengere enn det vi har gjort.

Hva blir så forholdet mellom kapitel 4 som begynner med urimelig pris og kapitel 5 som begynner med reguleringspolitikk? Det vil bli at på alle områder hvor det ikke er utferdiget forskrifter etter § 26 og § 27 vil det bare bli en hovedbestemmelse om den urimelige prisen, som vil være gjeldende. Det vil altså på alle områder, hvor det ikke er gitt spesielle forskrifter etter § 26 bare stå igjen dette om urimelig pris, og bare det vil være gjeldende i næringslivet vårt. Vi mente det var nødvendig å ha en slik reguleringsfullmakt som etter § 26, når vi skulle lage en varig prislov.

Vi har videre i prisloven bestemmelser om aksjeutbytte. De er utformet i samsvar med det som er praksis i dag. Vi ser det slik at det er ønskelig med sterke bedrifter som kan tåle en støyt om konjunktorene skulle slå om. Vi går inn for en begrensning av aksjeutbyttet som maksimalt skal være 5 pst. I diskusjonen med de som er motstandere av dette kapitlet, har jeg sagt at det forekommer meg nokså inkonsekvent på den ene siden å kreve å kunne dele ut så mye en vil, mens en på den annen side krever at bedriftene skal styrkes ved gunstigere overprisavskrivninger og skattelettelser. En slik politikk må etter min mening være dødsdømt og den kan vel heller ikke forsvares.

Vi har gitt en dispensasjonsregel som går ut på at man kan dele ut inntil 3.5 pst. av bedriftskapitalen. Begrepet driftskapital er noe nytt som vi ikke kjenner i vår lovgivning. Vi mener med den selve aksjekapitalen og alle fonds, bortsett fra skattefondet, fonds til arbeiderne osv. Hvis det er mer fordelaktig å

bruke 3.5 pst. av bedriftskapitalen så vil det kunne gjøres etter vårt forslag uten at det er nødvendig med noen dispensasjon.

Videre har vi gitt Finansdepartementet adgang til dispensasjon, og vi har sagt at det bør gis dispensasjon for høyere utbytte under forutsetning av at bedriften har gjort god rasjonaliseringsinnsats, og det er truffet avtale om en fordeling av rasjonaliseringsgevinsten mellom arbeiderne, forbrukerne og kapitalen. Det er et av de punktene hvor vi har gitt uttrykk for at det bør være adgang for å gi dispensasjon.

Aksjeutbyttet har vi lempet en del på i forhold til det som gjelder nå ved at det ikke vil være noen grunn til å foreta kontroll med aksjeutbyttet ved bedrifter hvor aksjekapitalen er mindre enn 100 000 kroner. Det som gjelder i dag er 25 000 kroner. Men vi har bestemmelser om at det er adgang for myndighetene å utferdige forskrifter som kan begrense utbyttet til mindre enn 5 pst. Her må vi nemlig være forberedt på at en skal kunne følge den rentepolitikken som myndighetene legger opp til enhver tid.

Kapitlet om aksjeutbyttet er etter min mening sterkt og velbegrunnet fra flertallets side.

Vi har videre tatt opp trustlovens bestemmelser om at en ikke skal hindre en mann fra å innlede tilbørlig forretningssamkvem med andre. Man skal altså ikke utelukke noen. Man skal ikke kunne holde tilbake varer som man i kraft av sitt yrke har plikt til å produsere. Her var Arbeiderbladet i sin tid inne på at det kunne være grunn til å la bøndene få lov til å holdes utenfor denne bestemmelsen. Jeg kan ikke skjønne at den tanken vil være holdbar. Det vil føre med seg at det blir svært vanskelig å foreta en fornuftig avveining av interessene i forholdet til andre grupper. Det er vanskelig å si at bøndene skal ha rett til å holde sine varer tilbake, men industrien skal ikke kunne gjøre det. Slike aksjoner mot samfunnslivet må vi vel ha rett til å verne oss mot i enhver situasjon, og dette har vært akseptert siden 1926. Hvis det skal reises krav om en revisjon her, må det komme fra annet hold. Vi bør ikke gjøre det. Vi har videre sett det slik at storbedrifter i kraft av sin dominerende stilling kan påvirke prispolitikken til gode for forbrukerne, og der har vi da gjennomført meldeplikt for dem. Det er under forutsetning av at de dominerer $\frac{1}{4}$ av den produksjonen som nyttes innenlands. Det er klart at en bedrift som Norsk Hydro vil være uten konkurranse, og det er da nødvendig at samfunnet

har kontroll med den, slik at den ikke gis anledning til å utnytte sin faktiske monopolstilling til skade for forbruksinteressene.

Vi har videre bestemmelser om andelsreguleringer og kontrollen med slike avtaler, f. eks. i murerfaget, hvor en sier at her skal en få dette anbudet, og den neste skal få dette. Her har vi sagt at samfunnet må ha rett til å gripe inn og påby at disse forholdene endres slik at det ikke oppstår noen utnyttelse av situasjonen.

I trustloven hadde en bestemmelser som ga samfunnet adgang til å oppløse slike konkurranseregulerende sammenslutninger, forutsatt at de førte en politikk som antokes å være til samfunnets skade. En liknende bestemmelse har vi gjennomført nå.

Jeg vil gjerne slå fast at det i prisloven ikke finnes noen bestemmelser som er ukjent, enten gjennom prisforskriftene eller fra den prisreguleringspolitikk vi har ført i tiden etter krigen. Det er ikke noen nye prinsipper i lovforslaget. Det er derfor så eiendommelig at det nettopp er her opposisjonen setter inn sine skyts mot forslaget.

Vi har også forsøkt å få kauteler mot at saksbehandlingen skal bli uforsvarlig. For det første har vi koblet inn prisrådet som etter vårt forslag skal være et kontrollerende og konsulterende organ både for Prisdirektoratet og for departementet i prisspørsmål. Etter vårt forslag skal rådet bestå av fem mann med prisdirektøren som formann. Det kan diskuteres om vårt forslag der er riktig. Det er mulig det er grunn til å styrke rådet ved å utvide representasjonen og kanskje også ved å ta bort bestemmelsen om at prisdirektøren skal være formann. Jeg skal ikke komme inn på grunnen til at vi er gått med på at prisdirektøren skal være formann.

Det er videre sagt at alle avgjørelser etter prisloven skal begrunnes. Det er det første området, når det gjelder administrative avgjørelser, vi har gjennomført den regelen at avgjørelsen skal begrunnes. Her må hvert enkelt individ ha krav på å få den mest mulig forsvarlige behandling, og dessuten må grunnene for avgjørelsen bli gjort kjent. Videre skal ikke en avgjørelse treffes uten at den saken gjelder, er hørt på forhånd.

Videre er det gitt bestemmelser om klagebehandling: Man kan påklage en avgjørelse som treffes av Prisdirektoratet til departementet, og departementets avgjørelse kan påklages til Kongen. Vi har imidlertid i prisloven ikke våget å foreslå denne

klageinstansen som kommer inn mellom Kongen og departementet i rasjonaliseringsloven. Grunnen til det var at en mente saksmengden ville bli så stor at en ville sprengte en slik klageinstans. Mener man det er forsvarlig å koble også et slikt råd inn i prisloven, skulle jeg for mitt vedkommende tro det var en heldig løsning som ville ta brodden av en vesentlig del av den kritikk som rettes mot prislovutkastet.

Dette med prøvingen av de forvaltningsmessige avgjørelser er et spørsmål som Regjeringen har interessert seg meget for, og det er nedsatt en komité som skal utrede det spørsmålet for hele forvaltningen. Vi for vår del våget ikke å gå lengere enn vi gjorde på dette punktet, men vi har sagt at hvis man kommer til det resultat at man kan gå videre, så må en kunne gjøre det.

I Sverige har man den ordning at alle avgjørelser av forvaltningsmessig art skal legges ut, slik at avisene og de som er interessert kan få se dem. Den linjen kunne vi slå inn på, for det er klart at dette med det økonomiske spørsmål som kan komme opp etter prisloven, ville ikke være heldig å legge fram, f. eks. av hensyn til opplysninger om de enkelte bedrifter.

Prisloven gjelder hele vårt næringsliv — bortsett fra lønn i annen tjeneste — lønningene ligger med andre ord helt utenfor denne prisloven. Venstres representanter i Stortinget interesserer seg svært for spørsmålet. Men er det slik at når vi regulerer næringslivet for øvrig, må ikke det føre med seg at vi må regulere lønningene etter de samme prinsipper? Her har Norges Fiskarlag — jeg går ut fra at det er på basis av den dissens som generalsekretæren i Fiskarlaget, Finn Bryhni, tok i komitéen — gått inn for dette syn. Flertallet i komitéen sier at det er ikke noe sammenheng mellom en slik reguleringspolitikk som forutsetter at vi regulerer fortjenestene også mellom bransjene og de forskjellige bedrifter, og det forhold at lønningene skal fastsettes offentlig. Jeg mener vi har levert en ganske god begrunnelse for dette standpunkt. Det blir brukt det argument at når det gjelder prispolitikken har vi ikke noen motorganisasjoner som kan øve avgjørende innflytelse på prisene. Når det derimot gjelder lønningene har vi sterke motorganisasjoner som er like sterke som lønnstakernes organisasjoner og som kan holde denne mekanismen i samfunnsmessig forsvarlig orden. Her er det altså ikke noen grunn til å gripe regulerende inn. Når det gjelder prisreguleringen skal man ikke bare fastsette priser innen den enkelte bedrift, men man skal også gå inn for en regulering

av bedriftene imellom for å få fram en rasjonell økonomisk politikk, og det har da ikke noe særlig med lønnspolitikken å gjøre. Men man må regne med at hvis man går inn for denne linjen vil man vel vanskelig få fred for synspunktet om at lønningene må reguleres offentlig. Man skal være oppmerksom på det forholdet.

Det er alt jeg kan si på den knappe tiden om prisloven, og jeg går da over til rasjonaliseringsloven.

Rasjonaliseringsloven skal i det vesentlige bare gjelde håndverk og industri. Det er adgang til også å legge skogbruket under loven, men vi har for øvrig forutsatt at den ikke skal få et videre virkefelt.

Men la meg komme tilbake til noe som hører inn under prisloven, det gjelder adgangen til å pålegge avgifter, eksportavgifter og avgifter i reguleringsøyemed. Vi har sagt at hvis det gjelder generelle avgifter av stor betydning, så skal det i hvert enkelt tilfelle forelegges for Kongen.

Etter rasjonaliseringsloven er det adgang til å foreta seg nokså meget, slik vårt forslag lyder. Det kan bli spørsmål om å pålegge industrien avgifter til felles forskning og det kan også bli spørsmål om å pålegge avgifter til modernisering av anlegg og bedring av produksjonen. Videre kan det treffes tiltak for å medvirke til en formålstjenlig plassering av bedrifter etter tekniske, forretningsmessige og samfunnsmessige hensyn. Det er en av de bestemmelsene som jeg har inntrykk av at mindretallet har meget vanskelig for å komme fra i argumentasjonen om holdbarheten av en slik bestemmelse. Det er jo blitt meget populært med denne områdeplanleggingen som går ut på å analysere bedriftslivet vårt slik at vi får en harmonisk utvikling av det. Vi husker at Hambro i Stortinget overbød statsministeren og sa at nå må vi få en områdeplanlegging for hver eneste landsdel. Men så melder spørsmålet seg: hvis man har analysert problemet igjennom for en bestemt landsdel og funnet at industrien der må vi ha i denne lantedelen. Hva så hvis en skal opprettholde den frie konkurranse og det private initiativ? Det er klart at dette vil komme til å bli skuebrød som ikke har noen betydning hvis ikke samfunnet har noen midler til å påvirke at industrien blir reist i samsvar med de synspunkter som en er blitt enig om. Jeg tror ikke det kan stables noe argument på benene som slår dette synspunktet ihjel. Det er derfor forståelig at mindretallet har kapitulert her.

Vi har videre regler om standardisering av produksjonen. Vi har sett det slik at det på enkelte områder kan være ønskelig å få standardproduksjon av varer som skulle dekke den alminnelige manns behov. Vi har spesielt tenkt på skotøyindustrien, tekstilindustrien og møbelindustrien. Her vil det være muligheter for en slik standardproduksjon. Vi har forutsatt at under slik produksjon må en ha kvalitetskontroll og priskontroll. Og her vil det være lett å kontrollere. Men da er det ganske klart at vi må ha produksjonspåbud — for ellers vil denne industrien la være å produsere de varene som er lett kontrollerbare. En slik standardproduksjon setter jeg for mitt vedkommende forhåpninger til. Jeg synes i hvert fall husmødrene må begynne å våkne og gå inn for en slik ordning, f. eks. når det gjelder barneklær. Det måtte kunne føre med seg en betydelig senkning av prisene her.

Vi er videre for at en må tilpasse forholdet mellom virksomheten i ervervet, og behovet for de varer som fremstilles og omsettes. Vi har sett det slik at det kan være viktig å få en riktig avpasset produksjon på bestemte områder. Vi må her ha midler til å bygge videre ut næringslivet vårt etter retningslinjer som vi mener kan være riktige etter en analyse av hele næringslivet. Men her kommer jeg over til det som jeg mener er temmelig vesentlig i denne loven. Hvis det er bransjer som er slik at man mener man skal gå til slike tiltak, så må spørsmålet tas opp av forvaltningsrådet, og det må føres forhandlinger med næringslivet om de retningslinjer som kan gjennomføres. Men før det overhodet kan foretas noe etter denne loven — slik forslaget lyder — skal det alltid være ført forhandlinger. Og hvis en ikke kommer fram ved forhandlinger, skal saken inn for Stortinget før det kan gjøres noe. Stortinget kan da treffe vedtak om hvilke virkemidler i loven en skal bruke i den bestemte situasjon. Det vil med andre ord si at en etter rasjonaliseringsloven ikke kan foreta seg noe uten at en på frivillig basis når fram til et resultat, eller uten at det finnes et flertall i Stortinget som går inn for det. Før det blir foretatt noen avgjørelse skal altså Stortinget treffe vedtak om hvilke virkemidler en skal ta i bruk. Det er derfor mindretallet ikke i den grad angriper rasjonaliseringsloven som tilfellet er med prisloven. Flertallet er enig om dette, bortsett fra Thagaard som ikke vil gå lengere enn til å gi Stortinget en melding, på samme måte som i prisloven. Flertallet i komitéen var imidlertid her litt i

tvil om lovmessigheten av en slik ordning, sett fra grunnlovens synspunkt. Det må nå ansees nokså sikkert at selve forslaget er helt grunnlovsmessig forsvarlig. Forholdet er det at Stortinget kan delegere myndighet til seg selv i plenum etter vårt forslag. Det er en hel nykonstruksjon i norsk statsforfatningsrett. Tidligere har vi kjent til at Stortinget delegerer myndighet til administrasjonen. Vårt standpunkt var da at når Stortinget kan delegere myndighet til administrasjonen, må det kunne delegere myndighet til seg selv i plenum. Jeg tror ikke det forslaget blir bestridt noe større.

Vi har foreslått at det opprettes et forvaltningsråd som skal prøve klager som organisasjoner eller enkeltindivider med interesse for avgjørelsen, legger fram. Rådet kan treffe avgjørelsen helt selvstendig. Men det skal legges fram en grundig redegjørelse, og Kongen har den endelige avgjørelsen. Forholdet er — slik vi så det — at de aller fleste sakene som kommer til å bli avgjort, er sterkt politisk preget, og det ville være uriktig om ikke Regjeringen som har ledelsen av den økonomiske politikken, fikk et ord med i avgjørelsen.

Jeg vil gjerne til slutt si at det er hevdet fra arbeiderpartihold — i Kontakt av Sulutvedt — at vi ikke har vært inne på dette med omorganiseringene av driftsformene når det gjelder å koble arbeiderne og funksjonærene inn. Jeg skulle tro at rasjonaliseringsproblemene ville være like viktige og nødvendige om en foretok en slik omorganisering. Det ville melde seg spørsmål om rasjonell bruk av ressursene om arbeiderne og funksjonærene eier bedriftene, på samme måte som om private eier dem.

Det er en ting jeg gjerne vil si før jeg slutter: Hvis det går slik at kampen om disse lovene blir tilspisset — og selv om det ikke skulle skje — så tror jeg at fagbevegelsen i langt større utstrekning enn hittil må gå inn for samvirke og forbrukersamvirke. Det står for meg slik at vi kommer til å leses ned av denne kontrollen fra samfunnets side. Men hvis vi får et sterkt forbrukersamvirke, får vi en sektor som det ikke skulle være nødvendig å kontrollere på samme måte som det private næringsliv. Vi må se forbrukersamvirket som et helt nødvendig ledd i oppbyggingen av næringslivet vårt.

Konrad Nordahl: Det var ikke meningen at vi skulle ha noen diskusjon om dette spørsmålet her i dag. Vi har sett at de private næringsorganisasjonene har fått vedtatt resolusjoner mot

disse to lovene — og etterpå har de krevet saken utsatt for at de skulle kunne studere den. Vi har tenkt å gjøre det på den måten at vi først studerer lovene, og så vedtar vi en uttalelse etterpå. Vi tror det er den riktige måten å gå fram på, og sekretariatet har der for satt ned en komité som nå studerer lovforslagene. Det vil så bli fremmet en uttalelse for sekretariatet, og på det grunnlag vil sekretariatet kunne uttale seg. En annen sak er det om noen har noe å spørre om i forbindelse med lovforslagene, men det har ingen hensikt å drive med diskusjon om saken. Jeg går ut fra at det er svært få som har hatt anledning til å studere forslagene i sin helhet.

Bernhard Berntsen: Dette Nordahl sier om å sette seg inn i detaljene, er selvsagt riktig. Men jeg synes vi må kunne diskutere prinsippene. Prisloven har vært en midlertidig foranstaltning etter krigen, men den har imidlertid ikke vært brukt. Det ville ha vært en fordel om en hadde brukt denne loven, for da kunne vi ha noen erfaringer å bygge på når vi skulle lage en permanent lov.

Det er forskjellige ting her som jeg mener fagbevegelsen må være oppmerksom på. Vi beveger oss i en utpreget organisasjonens tidsalder hvor alle grupper i samfunnet blir organisert. Den siste gruppen er jordbruket og fiskeriene. Her er kanskje fiskeriene kommet lengst på vei når det gjelder å fastsette sine lønnsinntekter og når det gjelder å nytte ut sitt produksjonssamvirke. Fagbevegelsen har etter min mening ligget tilbake på meget viktige områder. Hvis vi nå skal regne med en varig prislov, tror jeg det er riktig at også fagbevegelsen er klar over at lønningene må inn under en viss regulering. Her kommer en inn på spørsmål som burde ha vært tatt opp til behandling for lenge siden, innen fagbevegelsen. Min oppfatning er at fagbevegelsens lønnspolitikk er mye for stivbent — vi kan godt si for byråkratisk. Man snakker om en lov som skal medvirke til rasjonalisering av bedriftslivet. Hvis man ser på vårt tariffarbeid, kan vi vel godt innrømme at vi har meget vanskelig for å finne fram til en effektiv rasjonalisering fordi tariffkomplekset er for stivbent. Vi kunne komme inn på en rekke områder hvor både arbeidsgiverens og arbeiderens interesser kommer på samme linje. I Arbeiderbladet har en kunnet lese en artikkel av professor Bache-Wiig hvor han sier at vi kanskje kommer i den stilling at våre bedriftseiere og arbeidere vil stå side om side mot Staten i dens forsøk på å nå fram til en virkelig ut-

dyping både prismessig og rasjonelt. Disse spørsmål har en veldig betydning for fagbevegelsen og den bør ta dem opp til behandling. Vi må være klar over at vi ikke kan forlange å kontrollere bedriftene hvis vi ikke er villig til å kontrollere oss selv. Skal vi fram til et sosialistisk samfunn — til rettfærdige samfunnsforhold — så får vi også la oss kontrollere. Det har en veldig betydning for oss om vi fortrest mulig blir klar over vår egen stilling til disse problemene.

Gunnvald Hauge: Vi har prisloven og vi har andre lover som vi kan nytte når det gjelder å gjennomføre de tingene vi diskuterer her i dag. Men de lovene har jeg inntrykk av ikke er blitt nyttet. Her går man altså til en skjerpelse av de allerede eksisterende lover. Man har tidligere f. eks. ikke praktisert samferdselsloven slik meningen var og man kan si at den prisloven vi har, ikke har gitt arbeiderne fullverdig representasjonsrett i de avgjørende sakene. Jeg sitter selv som Landsorganisasjonens representant i prisutvalget for frakter sammen med 8 stats- og arbeidsgiverrepresentanter. Det er klart at de bestemmer prisutviklingen og fraktene selv, uten hensyn til hvilke synspunkter vi hevder. Vi vet at transport med jernbane og båt er avgjørende prisdannende faktorer og har avgjørende innflytelse på de høye prisene vi har i dag. Men det må da være klart at det ikke spiller noen rolle hvilke lovgivende bestemmelser vi får, når arbeidsgiverne har den avgjørende innflytelsen her.

Jeg er medlem av kystfartsutvalget, og her er et område hvor vi kan spare inn massevis av penger. Og vi behøver heller ikke å sløse med unødige investeringer i skip som vi ikke har bruk for på kysten. Vi bygger svære moderne hurtigruteskip — f. eks. de som går på ruten Bergen—Kirkenes. Deres lastekapasitet er ikke utnyttet til mer enn 10 pst. Det er småskutene på kysten som reiser av gårde med lasten, og her er det ingen kontroll. Selv om vi etter lovgivningen har anledning til å sette i verk kontroll, blir ikke det gjort. Vi har enstemmige uttalelser i kystfartsutvalget — også fra arbeidsgiversiden — om disse tingene. Vi har foreslått at det skal opprettes pooler på kysten. De selskapene som f. eks. driver på ruten Oslo—Bergen, Stavanger—Trondheim og Bergen—Kirkenes skulle suppleres med frakteskuter etter behovet. Hvis man gjennomførte en slik rasjonalisering ville det resultere i at vi ikke ville ha bruk for mer enn halvparten av de 12—1400 fraktfartøiene som går i løsfart på kysten. Fraktene for disse skutene ligger lavere enn for de regu-

lære ruteskip, og da må man forstå hvordan det blir med levestandard for de folkene som lever og arbeider ombord i dem. Jeg vil henstille til rette vedkommende å ha sin oppmerksomhet i større utstrekning henvendt på disse problemer — da særlig finansministeren som skal telle ut 30 mill. kroner årlig i subsidier til kystfarten i dag. Denne utgiftsposten kan reduseres med atskillige mill. kroner.

Edvard Stenklev: Det er sagt av formannen at det er satt ned et utvalg som skal komme med en innstilling til sekretariatet om pris- og rasjonaliseringslovforslagene. Det forekommer meg av den avispolemikken som har vært ført, at disse lovforslagene har virket på arbeidsgiverne. De skriker som når man slakter en gris. Men det forekommer meg at vår presse har tatt nokså fint på disse folkene. Mange er blitt engstelige av den grunn, og det sies at det ikke er sikkert at pris- og rasjonaliseringslovene kommer opp i år. Vi må vel kunne forlange at lovene blir behandlet i inneværende stortingsperiode. Denne saken må ikke sendes ut på en ny ørkenvandring. Det har jo gjentatt seg i flere år.

Det er en ting jeg vil nevne, nemlig at skogbruket er unntatt i forslaget. Skogbruket er vel livsnerven i hele treforedlingsindustrien. Uten en regulering av skogbruket kan vi komme til å bli stående helt oppradd. Vi kjenner til at det i dag er kamp om tømmeret. Vi vet at i vår industri har vi en kapasitet på 5,5 mill. kbm, mens vi bare har fått maksimum 4 mill. kbm. Vi har 28 fabrikker bare i Drammensvassdraget, og her kan man snakke om rasjonalisering. Vi har forsøkt å gjennomføre rasjonalisering innen bransjerådet, men det har ikke ført fram. Og så snart det melder seg vanskeligheter, blir det innskrenkning og fordeling av arbeidet. På den måten oppnår vi ikke noen fart beskjef-tigelse.

Jeg vil si til formannen at det ville ha vært en støtte for partiet og våre myndigheter om vi vedtok en uttalelse om at disse lovene blir vedtatt i inneværende stortingsperiode. Hvis vi ikke gjør det, blir det med denne saken som med sosialiseringen av papirindustrien. Der sier man at det er bare noe Stenklev bråker med. Nå har vi flertall i Stortinget og da bør lovene gjennomføres.

Konrad Nordahl: Vi kan godt vedta en generell uttalelse som gir tilslutning til lovene, men vi ønsker likevel å gå grundig gjennom dem for å se om det kunne være noen feller. Berntsen var f. eks. inne på dette med lønningene og han kan etter min

mening ha mye rett i det han sa. Men hvis vi kunne få grunnlovsfestet at det var Arbeiderpartiet som skulle ha flertallet i Stortinget heretter, da var det ikke farlig. Men det får vi ikke. Da får vi være litt forsiktige. Men det som kommer inn i disse lovene, det vil bli stående der. Derfor må vi se grundig gjennom forslagene. Hvis representantskapet ønsker å uttale seg generelt om lovforslagene, så mener jeg det ikke skulle være noe i veien for det.

Bernhard Berntsen: Jeg er enig med Nordahl i det han sa om at vi ikke kan få grunnlovsfestet at vi skal ha makten i dette landet, men den betenkeligheten som ligger i dette, er ikke jeg enig i. Hvis en leser arbeiderbevegelsens historie vil en finne at vi har gjort visse framskritt og vi er slått tilbake. Men vi har lært av det, og jeg mener at veien fram til et rettferdig samfunn skjer ikke langs den slagne landevei. Vi må risikere tilbakeslag, men det bør ikke avgjøres hvorvidt vi skal ta standpunkt til realitetene eller ikke.

Gustav Sjaastad: Jeg vil gjøre oppmerksom på at Opplysningsforbundet har gitt ut en brosjyre om lovforslaget. Jeg tror kampen framover — om saken kommer opp for dette Storting eller neste — kommer til å bli meget skarp. Vi kan nok si at vi ikke har vært den overlegne parten hittil, når en ser på de krefte den andre parten har satt inn. Jeg skulle tro det ville være ønskelig om flest mulig av representantskapets medlemmer får tak i denne brosjyren slik at de kan kjenne problemene best mulig og slik at de kan ta del i debatten.

Når det gjelder prisloven kan en vel si at den er gjennomdiskutert tidligere. Men rasjonaliseringsloven har imidlertid ingen forløper. En annen ting som kanskje taler for at vi tar den politiske belastning ved å få lovene fram for dette Storting, er at hvis vi ikke får flertall på Stortinget kan vi ikke gjøre noe etter rasjonaliseringsloven, da det er Stortinget som her skal ha avgjørelsen. Det er en sak man får overveie, men man må også se det slik at den loven kunne være god å gå til valg på.

Dirigenten: Opplysningsforbundet opplyser at det gjerne vil spandere brosjyren på medlemmene av representantskapet. Vi sier takk for det.

Og her er det formet ut en uttalelse om lovforslagene:

«Representantskapet gir i prinsippet sin tilslutning til de grunnleggende synsmåter som er kommet til uttrykk i Pris- og Rasjonaliseringskomiteens innstilling. Fagorganisasjonen kan

ikke stille seg likegyldig til den fanatiske motstand private næringsdrivende, deres politiske og økonomiske tilslutninger, presseorganer og politiske partier har reist i dette spørsmål. Fagorganisasjonens standpunkt til innstillingen vil bli nærmere presisert i en uttalelse sekretariatet skal avgi. Representantskapet ønsker imidlertid å streke under at de lover det her er tale om må sees som nødvendige ledd i arbeidet for å sikre folkets flertall trygge levevilkår, en rasjonell utnyttelse av alle produksjonskrefter og bygge videre ut vårt demokratiske styresett også i det økonomiske liv.»

P. Ødegaard: Det forekommer meg at dette uttrykket «i prinsippet» ikke bør være med. Det peker hen på at man er uenig i kanskje mange detaljer, og det kan kanskje være riktig, men her kan det være forskjellige oppfatninger. Jeg vil derfor henstille til Nordahl å ta bort dette uttrykket.

Peder Birkeland: Det jeg særlig festet meg ved i Sjaastads foredrag var at man hadde hevet denne grensen fra 25 000 kroner til 100 000 kroner for aksjeselskaper når det gjelder kontroll med utbyttet. 100 000 kroner er et stort beløp og det finnes en rekke selskaper med en aksjekapital på under 100 000 kroner. Hvis det da er så at disse selskapene skal ha rett til å utbetale et hvilket som helst utbytte, så tror jeg det ligger en meget stor fare i dette. Jeg vil henstille til sekretariatet og komiteen å se på dette spørsmålet.

Votering: Uttalelsen ble enstemmig tiltrådt.

Dagsordenens punkt 9b:

Norges Statstjenestemesterforbunds tilslutning til Norsk Jernbaneforbund.

Konrad Nordahl: Det var meningen at denne saken bare skulle forelegges representantskapet som et referat med opplysning om at stasjonsmestrene kan komme inn i Landsorganisasjonen. Nå viser det seg imidlertid at når saken skal føres fram så oppstår det visse vanskeligheter. Det er et spesielt punkt i den kontrakten som er satt opp, som ikke er gått så glatt som vi hadde håpet. Derfor skal vi i morgen ha nye konferanser med Jernbaneforbundet og stasjonsmestrene. Jeg vil derfor foreslå at saken sendes tilbake til sekretariatet og at det får fullmakt til å ordne den.

Votering: Enstemmig vedtatt.

Dagsordenens punkt 9c:

Ankesak: Norsk Fengseltjenestemannsforbund — Norsk Tjenestemannslag vedrørende Berg Arbeidsskole.

Alf Andersen: Denne saken er anket inn av Norsk Fengsel-tjenestem.forb. etter en avgjørelse som sekretariatet fattet den 4. desember i fjor. Vi fikk underretning om at funksjonærene ved Berg Arbeidsskole gjerne ville organisere seg, og vi tok da det standpunkt at disse burde organiseres i Norsk Tjeneste-mannslag under forutsetning av at skolens administrasjon ble overført fra Justisdepartementet til Kirke- og Undervisnings-departementet. Vi mente dette var en oppdragelsesanstalt for unge lovbyrtere, og ingen straffeanstalt. Nå har vi imidlertid fått svar fra begge de nevnte departementene om at de opprett-holder den tidligere administrasjonsordning. Dermed er saken blitt endret ved at den forutsetningen sekretariatet viste til under avgjørelsen av saken, ikke ble oppfylt. Vi ber derfor om at saken blir tilbakesendt sekretariatet slik at den kan drøftes på ny. Sekretariatet legger fram følgende forslag:

«Da Justisdepartementet fastholder at Berg Arbeidsskoles administrasjon fortsatt skal henhøre under fengselstyret og Justisdepartementet tas saken opp til ny behandling i samråd med de interesserte forbund.

I henhold hertil trekkes saken tilbake fra representantska-pets dagsorden og det overlates til sekretariatet å ta den ende-lige avgjørelse.»

Votering: Forslaget ble enstemmig tiltrådt.

Dagsordenens punkt 9d:

Ankesak: Norsk Treindustriarbeiderforbund — Norsk Bygnings-industriarbeiderforbund, vedrørende glassliperne i Drammen.

Dirigenten: Når det gjelder disse ankesakene, ville det da ikke være riktig at den fra LO som skal redegjøre for saken slippes til først. Deretter får den representanten for forbundet som har anket, ordet. Så får motparten anledning til å svare. Skulle ikke det være tilstrekkelig?

Elias Volan: Den første ankesaken er glassliperne i Dram-men. Saken er reist av Bygningsindustriarbeiderforbundet mot Treindustriarbeiderforbundet. Man har foretatt befarings- og be-

driftene i oktober 1950. Saken ble behandlet i tvistenemnda den 8. januar.

Den bedriften dette gjelder er en spesialbedrift som sliper glass, i alt vesentlig til møbler. Det er imidlertid en spesial-bedrift som også tar imot bestillinger fra andre bedrifter. Når en ser bort fra fabrikkene som produserer glass, så står glass-slipperne stort sett tilsluttet Bygningsindustriarbeiderforbundet. Det er kombinerte bedrifter med glassmesterforeninger. Vi har alltid fulgt den linjen at glissliperne skal høre hjemme her, og det ble slått fast av representantskapet ved sitt vedtak i går om at et fag så vidt mulig skal samles i ett og samme forbund. Det er bare i de tilfelle hvor en bestemt fagarbeider er beskjeftiget i en bedrift som produserer andre varer enn det som faget har som hovedproduksjon, at vedkommende fagarbeider skal overføres til et annet forbund. I tvistenemnda mente vi dette også var riktig når det gjaldt glassliperne i Drammen. Tviste-nemndas innstilling til sekretariatet går ut på at alle glasslipere som er beskjeftiget hos glassmestere eller i spesialverksteder hvor det bare er glasslipere med nødvendige hjelpere, bør organi-seres i tilslutning til Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund. Dette ble godtatt av sekretariatet den 16. januar 1951. Så nektet imidlertid Treindustriarbeiderforbundet å overføre medlem-mene. Vi fikk ingen overføringer hverken fra Bygning- eller fra Treindustriarbeiderforbundet. Når det gjaldt glassliperne i Drammen inntok Treindustriarbeiderforbundet det standpunkt at Bygningsindustriarbeiderforbundet måtte innanke saken til representantskapet. Juridisk ser det vel litt eiendommelig ut at den part som vinner saken appellerer. Vi behandlet også dette i tvistenemnda sammen med en rekke andre saker den 17. mars i 1952. Vi sendte skriv til begge forbund og påla dem å overføre de medlemmer som sekretariatet hadde besluttet skulle over-føres, enten fra Bygningsindustriarbeiderforbundet til Treindu-striarbeiderforbundet, eller omvendt. Vi påla også Treindustri-arbeiderforbundet å appellere saken for representantskapet, og det er gjort.

Vi må fastslå det prinsippet som ligger til grunn for avgjøl-selsen i sekretariatet. Men Wivegh sier til meg at det ikke er aktuelt for øyeblikket å få overført disse medlemmene. Repre-sentantskapet må imidlertid fastslå den linjen sekretariatet har fulgt i det vedtak som er truffet, slik at når det blir aktuelt å foreta overføringene, må det kunne skje.

P. Ødegaard: Dette forholdet med glassarbeidere er slik at når man har med bedrifter å gjøre som setter inn vanlig vindusglass, så hører arbeiderne inn under Bygningsindustriarbeiderforbundet. En svært liten del av slike bedrifter har også avdelinger hvor en sliper glass til annet bruk. Dette med glassliperne i Drammen er et spesielt forhold. Det gjelder fire bedrifter og 21 arbeidere. Det har i og for seg ikke noe å bety for vårt forbund om vi får disse medlemmene eller ikke, men vi har sett på den prinsipielle siden av saken.

I denne protokollen av 8. januar 1951 er det sagt at glassliperne er et selvstendig fag. Det er naturligvis riktig. Men jeg vet ikke om det er så riktig når det videre heter at de fleste glasslipere er beskjeftiget hos glassmestere hvis arbeidsområde i hovedsaken er byggefagene. Det mener jeg ikke er riktig. Disse bedriftene i Drammen lager forskjellig glass, vesentlig til møbelindustrien. De lager absolutt ingen ting til bygningsbruk. Det kan derfor ikke være riktig i dette tilfelle at glassarbeiderne i Drammen skal overføres til Bygningsindustriarbeiderforbundet. Tariffsakene her er også et noe bedrøvelig forhold. Jeg vil nevne at det ble anført i protokollen fra forhandlingsmøte 18. februar 1950 at Bygningsindustriarbeiderforbundet ved forhandling 22. november 1949 hadde gått med på å redusere akkordsatsene med 40 prosent. Samtidig påtalte vi at de hadde foretatt dette uten å konferere med vårt forbund, skjønt de var godt kjent med at vi også hadde noen glasslipere.

Arbeiderne er direkte motstandere av å overføre sitt medlemskap til Bygningsindustriarbeiderforbundet. De mener ikke at deres interesser kan bli varetatt på den måte som tilfelle er i vårt forbund.

Det er innlysende etter min mening at ved bedrifter, som har en eller flere forskjellige underavdelinger eller undervirksomheter, ofte med et lite antall arbeidere, der kan det ikke bli aktuelt å overføre alle disse til det hovedforbundet som arbeiderne ordinært skal tilhøre.

De nye retningslinjene vi har fått har allerede vært praktisert i noen måneder — de ble vedtatt av representantskapet i går. De retningslinjene innebærer i motsetning til de vi hadde før, at to, tre eller kanskje fire forbund kan komme til å bli interessert ved den enkelte bedrift. Det finnes så vidt mange bedrifter som kan ha virksomheter av den art som nå etter de nye retningslinjer skal overføres til et annet forbund, at det må

forutsettes at det vil komme til å bli flere interesserte forbund ved samme bedrift. Etter de nye retningslinjene forekommer det meg urimelig at glassliperne i Drammen skal overføres til Bygningsarbeiderforbundet.

(Ødegaard viste deretter fram en rekke av de tingene som lages av glassliperne i Drammen.)

Ikke én prosent av disse varene kommer inn under området til bygningsindustrien, og derfor forekommer avgjørelsen meg særlig merkverdig.

Jeg vil stille forslag om at saken sendes tilbake til tvistenemnda til ny behandling. Subsidiært: Glassliperne i Drammen skal fortsatt stå tilsluttet Norsk Treindustriarbeiderforbund.

John Wivegh: Jeg synes ikke det skulle være noen grunn til å diskutere dette, og jeg hadde på ingen måte ventet noen demonstrasjon her.

Tvistenemnda kan jo selv si fra hvilken produksjon dette dreier seg om.

Det er riktig at det i 1949 ble en reduksjon i akkordene på om lag ti prosent. Enkelte satser ble nok redusert opp imot det tall Ødegaard nevnte, men gjennomsnittlig ble det om lag ti prosent. På hvilke lønninger? Det er forunderlig å høre at en forbundsformann kan stå og si at det vil være uforsvarlig å la glassliperne stå i vårt forbund fordi vi ikke varetok deres interesser. Det var glassliperne selv som foretok denne revisjonen i 1949, på lønninger av 350 til 400 kroner uken.

Når jeg har sagt at selve overføringen kan utstå inntil videre så skyldes det at vi har en tvist gående med Treindustriarbeiderforbundet. Det dreier seg om 7—8 bedrifter. Det er trolig at Treindustriarbeiderforbundet talmessig vil tjene på det, men vi gjør det for å kunne ordne denne historien som står åpen der, uavhengig av glassliperne i Drammen.

Alf Andersen: Det kan kanskje ha interesse å høre rapporten fra en befaringsmann som ble foretatt i Drammen i fjor. Til Ødegaard vil jeg bare si at det i denne rapporten står hvilken produksjon det er spørsmål om ved hver enkel bedrift. Når det gjelder Fritjof Andersen & Co., består fabrikkasjonen til hundre prosent av steinproduksjon. Omtrent 50 prosent av denne går til bygningsindustrien. Drammens Glassliperi beskjeftiger bare tre arbeidere. Her går 50—60 prosent av produksjonen til møbelindustrien. Resten går til bygningsindustrien. Den tredje bedriften, Ingebretsen, driver bare med steinproduksjon. Buskerud

Glassliperi og steinfabrikk er en tro kopi av den foregående, og produksjonen består utelukkende av stein. Denne rapporten er godkjent av de forbundene som var til stede ved befaringen.

Men denne rapporten har ikke vært det avgjørende i Tvistenemndas behandling av saken. Nemnda har sett det slik at det i dette tilfelle er uheldig å dele glassliperiene på de to forbund. Det må være rimelig og praktisk at fagets utøvere her går over slik at de blir samlet i ett forbund. Det vil da være mest nærliggende å samle dem i det forbund som har den overveiende del av glassarbeiderne. Det er det som ligger til grunn for Tvistenemndas behandling og sekretariatets vedtak. Jeg vil anbefale at man opprettholder det.

P. Ødegaard: Etter Wiveghs uttalelse vil jeg gjerne spørre om det er slik å forstå at andre overføringer ikke skal foretas. Han sier at det ikke er aktuelt å overføre disse folkene nå, og vil da det bety at det ikke skal foretas noen overføringer mellom de to forbundene?

Så var det dette Alf Andersen var inne på, at det ville være naturlig å samle alle i ett forbund. I vårt forbund er dette gjort så langt det er mulig. Men en kan ikke komme bort fra at fagarbeiderne i stor utstrekning vil komme bort i andre forbunds områder. Dette gjelder kanskje spesielt i Jern og Metall. I dette tilfelle vil jeg understreke at vi har med et forhold å gjøre hvor produksjonen ikke tangerer bygningsindustrien, og derfor ville det være helt riktig at de folkene blir stående i vårt forbund.

Dirigenten: Dermed er saken utdebattert, og vi tar saken opp til votering.

Votering: Det ble først votert over Ødegaards forslag om tilbakesendelse, som falt mot 2 stemmer. Deretter ble det votert alternativt mellom Ødegaards subsidiære forslag og sekretariatets forslag som hadde denne ordlyd: «Sekretariatets vedtak opprettholdes». Mot 7 stemmer ble sekretariatets forslag vedtatt.

Dagsordenens punkt 9 e:

Ankesak: Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund — Norsk Treindustriarbeiderforbund, vedrørende A.s Moelven Brug.

Alf Andersen: Denne saken er anket inn av Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund og det vedtak representantskapet skal avgjøre er følgende:

«Den 26. februar fattet sekretariatet vedtak etter Tvistenemndas innstilling om at arbeiderne ved A.s Moelven Brug (snekkerer, malere og tapetserere) skal overføres til Norsk Treindustriarbeiderforbund. Arbeiderne for øvrig, herunder transport, lager og tomtearbeidere, skal bli stående i Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund».

Denne saken ble reist av Treindustriarbeiderforbundet i august i fjor, og de anmodet om å få overført alle arbeiderne ved Moelven Brug til sitt forbund. Det ble henvist til at de fleste ved bedriften var beskjeftiget med trearbeid. Vi behandlet saken i Tvistenemnda og det ble foretatt befarings.

Denne bedriften produserer redskaper til landbruket, vognhjul og vognkasser osv. Etter hvert er denne produksjonen blitt det vi kaller mekanisk arbeid — det er opprettet nytt sveiseverksted, dreierverksted, verktøyverksted og monteringshall. Tilsammen dreier det seg om 47 arbeidere som er sysselsatt her.

I tilknytning til denne produksjonen har bedriften et snekkerverksted hvor man produserer vognkasser, vognlemmer og drag osv. Dette er et trearbeid som er nødvendig for å få produksjonen ferdig.

Men ved siden av dette har man en møbelfabrikk. Vi var klar over at hvis vi skulle ta en sammenlikning i den retning som Treindustriarbeiderforbundet her har anført som argumentasjon for at arbeiderne skulle overføres, nemlig at de fleste av bedriftens arbeidere var trearbeidere, så stemmer det hvis en tar med møbelfabrikken. Tvistenemnda har fulgt det prinsipp at det er bedriftens produksjon som skal legges til grunn for avgjørelsen innen organisasjonsområdet. Etter min mening kan det ikke være tvil om at Tvistenemndas avgjørelse i denne saken er riktig.

Da saken ble behandlet i sekretariatet forelå det samtidig to andre saker til avgjørelse. Jeg vil nevne det i samme forbindelse fordi disse er nevnt som eksempler i den motivering som ligger til grunn for de retningslinjene som er utlevert til representantskapet. Det gjelder tvisten ved Flekkefjord hvor det var tvist mellom Treindustriarbeiderforbundet og Jern- og Metall. En fabrikk der driver en karosserifabrikk og et mekanisk verksted. Etter retningslinjene sier Tvistenemnda og sekretariatet at arbeiderne ved denne fabrikk skal tilhøre Treindustriarbeiderforbundet, mens arbeiderne ved karosserifabrikken og det mekaniske verksted skal tilhøre Jern og Metall.

Vi hadde videre Kragerø Trevarefabrikk og Kragerø Møbel-fabrikk. Den ene framstiller møbler og den andre dører og vin-duer til bygningsindustrien. Her gikk beslutningen ut på at arbeiderne ved den bedrift som framstiller møbler skal tilhøre Treindustriarbeiderforbundet og den andre Bygningsindustri-arbeiderforbundet.

Det er klart at vi måtte følge den samme linjen når det gjel-der A.s Moelven Brug. Vi kom til det resultat at arbeiderne ved møbelfabrikken måtte overføres til Treindustriarbeiderforbun-det, mens arbeiderne ved resten av bedriften fortsatt skal høre inn under Jern og Metall.

Fra Jern og Metall er det hevdet at dette vil ha opprivende virkning for forbundet. Medlemmene her har i mange år stått i Jern og Metall. Men vi kan vel ikke ta et slikt hensyn i dette tilfelle. Når vi har trukket opp retningslinjene, må vi følge dem.

Her vil jeg tilføye at hvis de to interesserte forbundene blir enige om å opprette en ordning som gjør det mulig å beholde folkene i ett forbund, tror jeg ikke sekretariatet vil ha noe å si på det.

Jeg vil foreslå at sekretariatets beslutning av 26. februar opprettholdes.

Josef Larsson: Jeg vil sette fingeren på at denne møbelav-delingen er en nødvendighet for å utnytte materialene fra den øvrige produksjon. Det materialet en får når en skjærer ut tømmerleder kan med fordel brukes til stoler, armlener osv. Det er for å utnytte dette materialet en har gått i gang med denne møbelproduksjonen der. Dette har foregått i de siste 30 årene, og folkene har hele tiden vært organisert hos oss. Tre-industriarbeiderforbundet har de siste årene vært frampå om dette forholdet, og de har også sett forbindelse med disse fol-kene ved møbelavdelingen. Det har ikke vært noen stemning blant folkene om å gå ut av Jern og Metall. De har følt seg som en enhet ved bedriften og dette kravet er således ikke kommet fra folkene, men fra forbundet. Folkene er sikret å ligge like godt an i lønn som folkene ved møbelfabrikken i Moelven.

I de nye retningslinjene Landsorganisasjonen har trukket opp heter det at som regel, når det dreier seg om selvstendige produksjonsavadelinger, kan arbeiderne organiseres i tilslutning til det respektive forbund. Jeg vil understreke at det heter som regel.

Da vi fikk Tvistenemndas avgjørelse sendte vi den til avde-lingen for å få høre hva folkene mente om dette. Vi foretok en avstemning med det resultat at 23 stemte for å bli i Jern og Metall, mens 5 stemte for å gå over til Treindustriarbeiderfor-bundet.

Her står vi overfor det forhold at vi skal gi fra oss folk til et annet forbund i strid med industriforbundsformen. Vi har i vårt forbund hatt flere tilfeller hvor vi har tvunget folk ut av forbundet i overensstemmelse med industriforbundsformen — men aldri stikk i strid med den som i dette tilfelle.

Jeg må få lov til å komme tilbake til innberetningen fra Andersen, hvor han i siste avsnitt bl. a. sier: «Det ble opplyst under befaringen at produksjonen av jernmaterialer stadig var under utvidelse . . . En anser det for temmelig opplagt at denne avdeling etter hvert vil bli utvidet, da en som tidligere anført mer og mer gikk over til jernkonstruksjoner. Utviklingen går i den retning at trearbeid etter hvert minker, mens det me-kaniske arbeidet stiger».

Det forekommer meg eiendommelig at man har kunnet treffe en slik slutning som tilfellet er — sett på bakgrunn av denne rapporten. Vi kan ikke forstå hvorfor Tvistenemnda i dette tilfelle vil skape det kaos som vil oppstå ved en slik over-føring.

Jeg vil sette fram forslag om at saken tilbakesendes Tviste-nemnda til ny behandling. Hvis ikke det skulle bli vedtatt må jeg anbefale at medlemmene ved Moelven Brug fortsatt blir stående i Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund.

Karsten Torkildsen: Jeg kan ikke riktig forstå Larsson her. Den som kunne ha et ord med i laget her er undertegnede — som ikke var enig med sekretariatet da de nye retningslinjene for Tvistenemndas arbeid var oppe til behandling. Jeg syntes man gikk for langt. Men nå har representantskapet vedtatt dette enstemmig, og da får Jern og Metall eller et hvilket som helst annet forbund, ta konsekvensen av det. Det heter i punkt 2 at når en bedrift driver selvstendig produksjon skal som regel arbeiderne i hver produksjonsgren organiseres i tilslutning til de respektive industriforbund. Det er ikke riktig av Larsson å si at det er Tvistenemnda som har truffet avgjørelsen. Det er sekretariatet som har gitt sin tilslutning her — bare mot Lars-sons stemme.

Elias Volan: Larsson sa at Tvistenemndas innstilling er i

strid med industriforbundsformen. Han hevder at hvis en bedrift har mange selvstendige produksjoner så skal bedriftens hovedproduksjon legges til grunn for hvor medlemmene skal stå. Han burde da innta det samme standpunkt når det gjelder Flekkefjord, tønnefabrikken og verkstedet. Det mekaniske verksted i Flekkefjord utfører reparasjonsarbeider for tønnefabrikken — av maskinene. Når en bedrift har et mekanisk verksted og en del andre produksjoner, så oppretter en ikke reparasjonsavdelinger for hver enkelt produksjonsgren. De bruker sitt eget verksted. Og det får Treindustriarbeiderforbundet finne se gi. Vi kan ikke begynne å overføre arbeiderne to—tre ganger i uka. Hvis de er inne på tønnefabrikken og foretar reparasjon av en maskin, så skal de ikke overføres til Treindustriarbeiderforbundet av den grunn. Og så overføres til Jern og Metall når de er ferdig med det arbeidet. Det er klart at arbeiderne ved den mekaniske avdeling må stå i Jern og Metall selv om de reparerer maskiner på tønnefabrikken.

Hvis Landsorganisasjonen mener en skal gå over til områdeorganiseringen, så må kongressen fatte vedtak om det. De retningslinjer som foreligger og som representantskapet har sluttet seg til, er i overensstemmelse med kongressens vedtak.

En annen ting er at forbundene burde unnlate å reise denne slags saker. Men når saken først er reist, må Landsorganisasjonen treffe vedtak i henhold til kongressens vedtak. Og alle forbund må så vidt mulig behandles likt.

Alf Andersen: Når Larsson hevder at møbelfabrikken er kommet i stand som følge av utviklingen — ved å utnytte materialene som kommer fra andre treavdelinger — så har det ikke noe med saken å gjøre. Enten man kjøper materialer til treavdelingen eller man bruker avfall fra andre avdelinger, så må det komme ut på ett.

Videre vil jeg gjøre oppmerksom på at når det er blitt snakket om en ganske liten avdeling for møbelproduksjon, så er ikke det riktig. Avdelingen har 22 møbelsnekkere og i tillegg kommer malere og tapetserere. Det er her snakk om en middels stor møbelfabrikk.

Når Larsson har tatt min rapport til inntekt for sitt syn på denne saken, så kan jeg ytterligere opplyse at jeg faktisk var i tvil da jeg kom tilbake fra befaringen om dette foreningsspørsmålet. Men vi måtte se disse sakene i sammenheng med de øvrige tvistesakene vi hadde oppe samtidig. Tvistenemnda kom til

det resultat at en måtte legge til grunn for avgjørelsen selve produksjonsgrunnlaget.

Hvis en her skulle ta alle bedriftens arbeidere under ett, og på det grunnlag avgjøre hvilket forbund de skulle tilhøre, så er det ikke tvil om at det er trearbeiderne som danner flertallet ved denne bedriften. Jeg har vanskelig for å forstå at det kan ha noe med industriforbundsformen å gjøre at en tremøbel-fabrikk skal stå tilsluttet Jern og Metall.

P. Ødegaard: Vårt forbund reiste denne saken mens de gamle retningslinjene stod ved kraft. Vi ville ha hele arbeidsstokken overført da vi var klar over at trearbeiderne var i flertall ved bedriften. Dette spørsmålet for møbelarbeiderne har vært aktuelt for vårt vedkommende helt siden 1936.

Jeg synes Larsson er svært inkonsekvent i sine argumenteringer. Når han sier at det er nødvendig å ha denne avdelingen for å utnytte materialene, så er ikke det tilfelle. Det er bjerketre som nyttes til kjøreredsaker, og det blir avfall som kan nyttes til møbelproduksjonen, men det er minimalt som går med til materialer til møbelproduksjonen. Når en skal lage møbler av eik, alm, nøttetre osv., så får man ikke avfall fra den andre produksjonen.

Josef Larsson: Det var et par merknader jeg vil gjøre til det Volan sa om at verkstedene naturligvis må kunne forta reparasjoner ved tønnefabrikken. Det er en soleklar ting — når man har eget verksted, — og derfor kan ikke det argument komme inn i bildet her.

Andersen sier at materialene ikke har noe med saken å gjøre. Jeg mener vi ikke kan se bort fra at denne fabrikken er skapt for at man skulle kunne ta vare på materialene. Det er derfor meget avgjørende i denne saken.

Ødegaard sier at han ikke trodde det ville bli vanskelig å få folkene overført. Jeg tror jeg kan forsikre om at den behandlingen av saken som fant sted blant møbelsnekkerne, var helt korrekt. Det er ikke grunn til å tvile på at de da ga uttrykk for sitt standpunkt.

Dirigenten: Saken er tatt opp til votering. Foruten Josef Larssons forslag har sekretariatet lagt fram dette forslag: «Sekretariatets beslutning av 26. februar 1952 opprettholdes».

Votering: Josef Larssons forslag om å sende saken tilbake til Tvistenemnda ble forkastet mot 8 stemmer. Deretter ble det

votert alternativt mellom Larssons forslag om at møbelsnekkerne blir fortsatt stående i Jern og Metall og sekretariatets forslag. Sekretariatets forslag ble vedtatt mot 8 stemmer.

Dagsordenens punkt 9f:

«Sak vedrørende Samorganisasjonen i Møre og Romsdal.»

Dirigenten: Denne saken står ikke på dagsordenen. (Nordahl vil gi en redegjørelse for dette.

Konrad Nordahl: De fleste Samorganisasjonene er gått over til representantskapsmøter istedenfor såkalte årsmøter. Men så var det foreslått at de Samorganisasjonene som bibeholdt årsmøtene måtte sørge for å finansiere møtene selv.

Samorganisasjonen i Møre og Romsdal besluttet at de skulle holde årsmøte, men så viser det seg at foreningene ikke vil betale dette. Så reiser det seg spørsmål om man skal innkalle til årsmøter de store fagforeningene som er i stand til å betale selv, og la de små foreningene som ikke har så godt med penger, holde seg hjemme. Et slikt årsmøte vil da bare bli en karikatur av det hele. Det mener vi ikke må skje, og derfor foreslår sekretariatet følgende:

«Samorganisasjonen i Møre og Romsdal pålegges å gjennomføre ordningen med representantskap istedenfor distriktsmøter, da foreningene ikke har villet bøye seg for L.O.'s vedtak om utgiftsfordelingen til distriktsmøtene».

Jeg anbefaler dette forslaget vedtatt.

Oluf Melby: Det formannen refererer er ikke helt riktig. Forholdet er at det ble besluttet foran siste distriktsmøte at det skulle møte en representant fra hver avdeling. Videre ble det besluttet på årsmøtet at det — for det møtes vedkommende — skulle regnes ut diett etter Landsorganisasjonens satser.

Vi har foretatt uravstemning over dette spørsmålet, og resultatet ble sendt sekretariatet uten at vi ble kjent med det. Etter hva jeg har hørt skulle det være flertall for årsmøte.

Denne saken har nå vært reist flere ganger både i Nord-Møre og Romsdal på distriktsmøtene i Ålesund i januar måned. Det resulterte i at saken skulle forelegges representantskapet.

Forholdet er det at fagforeningene er villig til å betale sin representasjon selv. De utgiftene som det her snakkes om, vil derfor ikke bli påført Landsorganisasjonen. Vi har den erfa-

ring — særlig i Nord-Møre — at disse årsmøtene, disse sammenkomstene, har en viss interesse.

Jeg tillater meg å sette fram dette forslag:

»De organiserte arbeidere på Møre og i Kristiansund har gjentatte ganger i fagforeningsmøter og på felles fagforeningsmøter behandlet organisasjonsformen for Samorganisasjonen i Møre og Romsdal (årsmøte kontra representantskap) og opprettholdt sitt standpunkt for årsmøteordningen.

I forbindelse med foranstående årsmøte i Samorganisasjonen har Kristiansund Faglige Utvalg drøftet saken på nytt. Faglige Utvalg er av den mening at årsmøte må avholdes som i vedtektene bestemt. Den del av utgiftene til årsmøtet som ikke dekkes av L.O.'s tilskudd, dekkes av fagforeningene. Godtgjørelsen for diett og opphold for representantene fastsettes av hvert årsmøte. Vi ber L.O.'s representantskap å fatte vedtak i tilslutning hertil.»

Elias Volan: Det er delvis riktig det Melby sa. Forholdet er nemlig at de store foreningene på Møre vil ikke være med å dele utgiftene for de små foreningene. Flertallet av foreningene har ikke økonomisk evne til å sende medlemmer. De store foreningene som teller 3—400 medlemmer, kan naturligvis sende en representant.

En har vært inne på at man skulle ha reisefordeling, men det ville bare skape enda verre forhold. Da måtte nemlig de små foreningene være med på å betale reiseutgiftene for de store foreningene.

Man kan ikke drive på denne måten. Møre får finne seg i å bøye seg for organisasjonsmessig fattede vedtak på samme måte som alle andre organisasjoner. De lover har dette representantskap vedtatt, og det er ikke kommet inn noe endringsforslag hverken fra Møre eller andre steder.

Votering: Ved alternativ votering mellom de to forslag, ble sekretariatets forslag vedtatt mot to stemmer.

Dagsordenen var dermed ferdigbehandlet og formannen takket dirigentene og sekretærene for godt arbeid. Han foreslo at de fikk et honorar på 50 kroner hver for det ekstraarbeid de hadde hatt.

Enstemmig vedtatt.

Konrad Nordahl: Jeg vil takke for frammøtet. Møtet har vært velsignet for så vidt at det har vært stille og rolig her. Vi har seilt i smult vann og jeg håper at vi kommer til å gjøre det også en tid framover.

Takk for frammøtet, for god saksbehandling og vel hjem.

*

Protokollen ble referert og enstemmig godkjent.
Møtet ble hevet kl. 13.45.

